

*Colleccion Antòni Nogués
de versions en aranés*

32

ES ALÈGRES COMAIRES DE WINDSOR

William Shakespeare

PRESENTACION

Aguesta ei ua des comèdies de Shakespeare, que tot e que semble èster que siguec escrita en dues setmanes per un encargue dera reina Elizabeth, qu'a gaudit de mès fama, de mès representacions, de major fortuna. Era argumentacion d'un òme que preten conquistar a ua hemna qu'acabe produïnt ua burla, e ath que li foten dures patacades ei tot soent repetida en teatre dera edat mieja e eth madeish Shakespeare auie representat arguments semblants ena sua companhia teatrau.

Falsstaff, personatge, qu' apareish en d' autes òbres de Shakespeare, ei gròs, cobard, vanitós, motiu de burles, beuedor, bavard, sense abiletats... ei eth protagonista d' aguesta òbra de teatre, hèta damb finalitat de diversion, d' arrire d' un personatge ridicul, damb actituds d' ignorant, de pòca valor... qu' a estat comparat peth madeish Shakespeare ath Sancho Panza de Cervantes.

Ua comaire ei ua hemna que participe en ues batialhes acompanhant ath mainatge batiat, però a pres eth sentit de hemna licenciosa, alègra e tanben charraira e saberuda. Er originau escrit en 1600 a gaudit de diuèrses traduccions, entara literatura e entara representacion teatrau. En cada traduccion era adaptacion deth títol a estat un element de particularizacion, de personalitat...

Eth títol dera òbra s' aurie podut traduir damb un simple «Es alègres maridades de Windsor». Aguest títol aurie coincidit mès damb er argument dera òbra, ena que dues maridades son objècte des intents d' aprofitar-se'n deth ridicul Falsstaff. Un títol, er originau deth quau *The Merry Wives of Windsor*, qu' aurie podut préner d' autes formes, coma «Es alègres hemnes de Windsor», «Es alègres esposes de Windsor»... Guardem coma en francés a rebut diuèrses traduccions: *Les Joyeuses Commères de Windsor*, *Les Gaillardes Épouses de Windsor*, *Les Joyeuses Épouses de Windsor*, *Les Joyeuses Bourgeoises de Windsor*... I an auut diuèrses traduccions ath catalan e ath castelhan e diuèrses inspiracions en teatre, d' aguesta òbra, qu' an pres coma títol mès coerent «Les alegres casades de Windsor» o «Las alegres casadas de Windsor».

Es hemnes maridades dera òbra vòlen dar ua leçon ath praube Falstaff. En ua ocasion acabèc ena cistalha dera ròba lorda tirat en Tamesis: «È viscut tanti ans entà

que m'amien laguens d'un tistèr coma un molon de lorderes e entà èster lançat en Tamesis?». En ua auta disfraçat de hemna, Falstaff recep ua grana paliça e patacades importantes. En ua darrèra ataca ei assautat per ua grana quantitat de personatges estranhs e maravilhosos en bòsc de Windsor.

Eth mot comaire entà designar ua hemna bavarda ei viu en occitan. La recuelhen diuersi autors (Cantalausa, Laus...). Dilhèu en aranés aurie èstat mès regular d'emplegar «comair», qu'ei ua paraula documentada ena Val d'Aran : «Que m'an cridat tà comair» le ditz era vop ar os ena *Vop de Les*, de Jèp de Montoya. Er hèt que Nogués age emplegat «comaire» sonque testimonie era viuesa deth mot en occitan e era preséncia continua d'aquera «e» qu'actue coma de sosten, d'ajuda, de supòrt ara prononciacion, que se hè presenta en multiples paraules e qu'a estat un des problèmas de debat mès reiterat enes cercles de discussion lingüistica der occitan des darrèrs ans.

Era òbra a estat objècte, tanben, de fòrça traduccions ath catalan (Josep Carner, Josep Maria de Sagarra, Salvador Oliva...) e mès encara ath castelhan. Ara, tanben, la podem gaudir en occitan.

«Falsstaff: Que i anè, tau coma me vedetz, senhor Brook, hèt un praube vielh, e en tornè hèt ua prauba vielha; eth marit, eth belitre de Ford, qu'a en còs eth mès prodigiós, eth mès estrafalari diable dera gelosia que jamès s'age calat a governar, senhor Brook, estrafalaris d'aguesta sòrta. Vos cau saber que m'a crudèment pataquejat jos era mia aparença de mairia.»

Jusèp Loís Sans Socasau

President der Institut d'Estudis Aranesi-Acadèmia aranesa dera lengua occitana

ES ALÈGRES COMAIRES DE WINDSOR

William Shakespeare

PERSONATGES

SIR JOAN FALSTAFF

FENTON

SHALLOW jutge de patz

SLENDER cosin de Shallow

SR. FORD gentilòme de Windsor.

SR. PAGE gentilòme de Windsor

WILLIAM PAGE joenet hilh deth Sr. Page

SIR Huc EVANS caperan galés

DOCTOR CAIUS mètge francés

ER OSTALÈR DERA CAMALIGA

BARDOLF seguida de Falstaff

PISTÒLA seguida de Falstaff

NYM seguida de Falstaff

ROBIN page de Falstaff

SIMPLE vailet de Slender

RUGBY vailet deth doctor Casius

SENHORA FORD

SENHORA PAGE

SENHORETA ANNA PAGE era sua hilha, encamardada de Fenton

SENHORA QUICKLY sirventa deth doctor Casius

VAILETS DE PAGE, DE FORD, ETC.

Era scèna en Windsor e es sòns entorns.

I

EN WINDSOR

DAUANT DE ÇÒ DE PAGE

(Entren eth jutge Shallow, Slender e Sir Huc Evans)

SHALLOW Qu'ei en bades, sir Huc, que non hètz per manera de convencer-me. Amiarè era causa ena cramba estelada. Enquia e tot s'eth se cridés vint viatges sir Joan Falstaff, non se n'arrie de jo, Robert Shallow, escudèr.

SLENDER Escudèr deth comdat de Gloucester, jutge de patz, e "coram".

SHALLOW Òc, cosin Slender, e tanben "cust-alorum".

SLENDER Ai, e "ratolorum!" tanben, gentilòme de neishença, Mèstre Parson, que signe "armigero" en tota sòrta d'escritures, cambiaments, rebuts, citacions e contractes; "armigero" pertot.

SHALLOW Òc, qu'ei atau coma signam, e atau auem signat, sense pòsa, de tres sègles ençà.

SLENDER Qu'ac heren abans qu'eth, toti es sòns descendents, e dempús d'eth ac haràn toti es sòns ancessors; e toti amassa vos mostraràn sus era sua casaca ua dotzena de bestiòles blanques.

SHALLOW Qu'ei ua casaca de quan es crabes hègen lan.

EVANS Sus ua vielha casaca s'i pòden, plan ben, trapar bestiòles blanques de temps de memòria perduda. Ua causa que se restaque fòrça ben damb era auta; aguesti animaus son normaus entar òme e vien a èster un simbèu de trendesa.

SHALLOW Es bèsties que vos parlàuem non son senon luci d'arrius; çò de mès interessant ei qu'era casaca sigue vielha.

SLENDER Cosin, vos en poiria trèir bèth quartèr?

SHALLOW Plan que òc, se vos maridèssetz.

EVANS Se vò bèth quartèr, acabarà en tot mauméter era casaca.

SHALLOW Arren d'aquerò.

EVANS Pera vòsta Dauna! se vos trè un quartèr dera casaca, vo l'aurà d'esbocinar, e non vos restaràn que bocins. Mès qu'ei parièr, deishem-ac de cornèr; que non ei aquerò çò que mos interèsse. S'eth cavalièr Falstaff a cometut quauqua dolenteria contra vos, jo, membre dera Glèisa, me tierè damb tota era mia amna entà botar entre vosati arrencaments e acòrds.

SHALLOW Non; se n'a de saber eth Conselh; qu'ei que i a auut un cas de violéncia.

EVANS Non conven cap qu'eth Conselh judge casi de violéncia; actes semblables non hèn veir desbrembe deth temor de Diu; eth Conselh, vo'n cau saber, jutge es contravencions aqui u a on ei clar eth desbrembe deth temor de Diu e non pas es casi de violéncia; sabetz-vo'n ben.

SHALLOW A, peth mèn nòm!, se jo siguessa encara joen, aquerò s'acabarie a punta d'espada.

EVANS Que vau mès qu'es vòsti amics venguen a espada e acaben aguest negòci; e ath delà, jo coi en mèn cervèth un projècte que poirie èster d'ua sabença excellenta. I a ua cèrta Anna Page, hilha deth senhor Jòrdi Page qu'ei ua flor virginau d'amabilitat.

SLENDER Era senhoreta Anna Page?, qu'a era cabeladura bruna, e parle damb ua doçor femenina.

EVANS Qu'ei aquerò; e ei eth mielhor partit que se posque desirar, e eth sòn pairin (que Diu lo cride ena resurreccion des benauradi) l'autregèc en moment dera mòrt sèt centes liures de bona casta, d'aur e d'argent, pr'amor qu'era ne gaudisque tanlèu arribe as dètz-e-sèt ans. Que serie ua bona pensada que, acornerant es vòstes quimères, venguéssetz a demanar era nòça deth senhor Abraham e dera senhoreta Anna Page.

SLENDER Eth sòn pairin li deishèc sèt centes liures?

EVANS Òc, e sa pair qu'ei òme entà autregar-li mès gran cabal encara.

SHALLOW Me'n sai dera joena puncèla, e me semble qu'ei dotada erosament des gràcies dera natura.

EVANS Sèt centes liures e es esperances; Aquerò plan qu'ei èster ben dotada.

SHALLOW Vai, anem a tot darrèr a veir ar aonorat senhor Page. Ei ena casa Falstaff?

EVANS Entà qué enganhar-mos? Mensprèdi ath mentidèr, coma se siguesse un òme faus o un òme que non didesse era vertat. Eth cavalièr, sir Joan, ei en çò de Page; vos prègui que vos deishetz amiar per aqueri que vos estimen ben. Vau a trucar ena pòrta entà preguntar ath senhor Page. (*Truque*) A Maria! Que Diu vos benedisque!

(*Entre Page*)

PAGE Qui ei?

EVANS Ua benediccion de Diu, e un amic vòste, e eth jutge Shallow, e vaquí tanben ath joen senhor Slender que dilhèu vos poirà condar ua istòria naua, se siguéssetz avient entara causa.

PAGE Que sò content de veir Vòstes Senhories en perfècta santat. Senhor Shallow, fòrça gràcies peth butin dera cacilha que m'auetz manat.

SHALLOW Senhor Page, sò content de veder-vos; mil benediccions entath vòste magnanim còr! Qu'auria volut qu'avesse estat melhor eth frut dera caça, mès que la cuelhérem en contra dera lei. Com està era brava senhoreta Page? Ara e tostemp vos estimi de tot còr, tè, de tot còr.

PAGE Senhor, fòrça gràcies.

SHALLOW Que sò jo qui vos balhe es gràcies; vos agrade o non, que sò jo qui vos balhe es gràcies.

PAGE So plan content de veder-vos, plan brave senhor Slender.

SLENDER Senhor, com està eth vòste lebrèr? Qu'è entenut a díder que l'an vençut enes corses de Cotsale.

PAGE Que non s'a pogut desnishar ben era causa, senhor.

SLENDER Plan; qué podetz díder vos, qué podetz díder!

SHALLOW Qué a de díder eth, plan! Que siguec per tòrt vòste, per tòrt vòste. Qu'ei un gosset admirable.

PAGE Non, senhor; qu'ei sonque un gosset.

SHALLOW Senhor, ei un bon can e un can polit; non podem díder mès, ei bon e polit! Ei aciu sir Joan Falstaff?

PAGE Òc, senhor, ei en casa e voleria interpausar es bons oficis dera mia amistat entre vosati.

EVANS Aquerò ei çò que li cau díder a un crestian.

SHALLOW Que m'a ofensat, senhor Page.

PAGE Se hè non hè, eth ja ac a cohessat, senhor.

SHALLOW Ua causa ei cohessar e era auta reparar, non ei atau, senhor Page? M'a ofensat, òc, m'a ofensat, per çò deth mèn nòm; en ua paraula, m'a hèt ua ofensa. Credetz-me: Robert Shallow, escudèr, cohèsse qu'ei ofensat.

(Entren sir Joan Falstaff, Bardolf, Nym e Pistòla.)

PAGE Vaquí sir Joan.

FALSTAFF Vai, senhor Shallow, voletz, donc, acodir ath rei en plaid contra jo?

SHALLOW Cavalièr, auetz lutat contra es mèns sirvents, aucit ath mèn isard, e en.honsat era pòrta dera caseta deth garda.

FALSTAFF Mès que non è punat ara vòsta hilha.

SHALLOW Que non ei aquerò. Vos calerà respóner d'aguesta trincada.

FALSTAFF De seguit; jo qu'è hèt aquestes trincades. Vaquí era mia responsa.

SHALLOW Eth tribunau resolverà era question.

FALSTAFF Que serie melhor que degun s'en sabesse; se n'arriràn de vos.

EVANS *Pauca verba*, sir Joan, e estatz-vos tranquil.

FALSTAFF Bones paraules? Çò que convengue. Slender, vos è bonhat era tèsta; quin tòrt alegatz contra jo?

SLENDER Entà díder era vertat, l'amie ena mia tèsta era bonha que me héretz, e atau tanben, era que me heren es brigands panotejaires ath vòste servici, que se criden Pistòla, Nym e Bardolf. Me heren a vier entara tauèrna, m'embriaguèren, e me panèren, a tot darrèr, tot çò qu'amiaua ena pòcha.

BARDOLF Tè! S'ei qu'ère hormatge de Bambury!

SLENDER Au, au, ara non ne parlem d'aquerò.

FALSTAFF Com s'enten açò, Mefistòfol!

SLENDER Coma volgatz, mès ara non ne parlem d'aquerò.

NYM A tot darrèr, misèria. Coma se didéssem *pauca, pauca*. Misèria, vaquí.

SLENDER Ò!, a on ei Simple, eth mèn vailet? Vo'n sabetz, cosin?

EVANS Tranquillitat, per amor de Diu! Sagem d'entener-mos. Se non m'enganhi, que i a tres arbitres en aquest negòci, ei a díder: i a eth senhor Page, *videlicet*, senhor Page; i sò jo, *videlicet* jo; e fin finau, e a tot darrèr, i a eth tresau, er ostalèr dera Camaliga.

PAGE Que son tres entà enténer er ahèr e redigir ua concòrdia entre eri.

EVANS Perfèctament; jo escriuerè sus es mies tauletes ua exposicion der ahèr. E ara seguida treballaram entà resòlver era qüestion damb era màger prudéncia que pogam.

FALSTAFF Pistòla?

PISTÒLA Vos escoti damb era arelha avedada.

EVANS Peth diable e era sua mairia! Quina manèra de parlar ei aguesta: "Escoti damb era arelha avedada" Aquerò qu'ei d'estil enfatic.

FALSTAFF Pistòla, cuelhéretz era borsa deth senhor Slender?

SLENDER Òc, ac juri pes mès gants, me l'a cuelhut, e se non siguesse vertat aquerò que digui, que bric mès me capère era mia cramba espaciosa! E m'a panat sèt *groats* en pèces de sies *pences*, e sies *carolus* de lhauna, e dus *schillings* deth rei Eduard crompadi a rason de dus *shillings* e dus *pence* cadun a Jacob, eth molinèr. Òc, pes mèn gants!

FALSTAFF Pistòla, eth hèt ei fundamentat ena vertat sincèra?

EVANS Qu'ei fundamentat ena enganha, donques que s'està en panar ua borsa.

PISTÒLA (A *Evans*). Silenci, hilh des sèrres galeses! (A *Falstaff*) Senhor, autrejatz-me poder lutar contra aguesta espada de hèr. Asseguri que tu as mentit pera barba; que mentires, ò pipòt de nhèu, qu'as dit mentida.

SLENDER Alavetz, per mèn gants, a estat aguest aute.

(*Senhale a Nym*)

NYM Tietz compde, senhor, e deishatz de parlar. Se vos agarratz a jo, jo non queirè pas tot solet en param! Vaquí çò que me cau dider-vos.

SLENDER Per mòn capèth, qu'ei aguest, donc; aguest der alugament dera cara. encara que non posca rebrembar-me'n de çò que se passèc quan siguí embriagat, totun aquerò, non sò un saumet, sabetz-vo'n.

FALSTAFF (A *Bardolf*) Qué responetz òme de porpra?

BARDOLF Qui, jo, senhor? Digui qu'eth galant senhor s'embriaguèc enquia pèrder es cinc "sentences" dera natura.

EVANS Vos calie díder es cinc sentits! A, mon Diu! Be ne hè de causes era ignorància!

BARDOLF E qu'en tot èster embriag, senhor, l'auràn, coma se sòl díder, embolhat, e atau, a tot darrèr, s'aurà hèt eth jòc.

SLENDER Òc, eth dia des hèts tanben parlàuetz latin. Mès qu'ei parièr; dempús de çò que m'a passat, non voi cuélher ua peta bric mès se non ei damb persones aunèstes, polides e religioses. Se m'embriagui serà damb gent qu'age temor de Diu e non damb vils embriacs.

EVANS Tè; Diu me n'age, d'aquerò se'n ditz ua intencion vertuosa.

FALSTAFF Ja auetz entenut, senhors, que tot a estat remit. Ja ac auetz entenut.

(*Era senhoreta Anna Page entre, en tot hèr-se a vier vin. Era senhora Page e era senhora Ford la seguissen*)

PAGE Non, hilha mia, hètz-vos a vier eth vin, que ja beueram aqui u laguens.

(*Anna Page se'n va*)

SLENDER Ò cèu, qu'ei era senhoreta Anna Page!

PAGE Tè! Qu'ètz vos, senhora Ford.

FALSTAFF A fe de Diu, senhora Ford, ètz admirablament planvenguda. Permetetz-me, estimada senhora...

(La pune)

PAGE Hemna, balhatz era planvenguda as senhors. Vietz, senhors, minjaratz cadun ua part d'un pastís de caça, plan caud. Anem, çampar estofaram totes es peleges en veire.

(Exeunt omnes, exceptat Shallow, Evans e Slender)

SLENDER Balharia quaranta *schillings* per auer a man eth mèn libre de sonets e cançons. *(Entre Simple)*. Simple, vos aciú? D'a on vietz? En tot vier per aguest camin que serà melhor que mèstra jo madeish, vertat? Vos non auetz ath dessús tanpòc eth vòste libre d'enigmes? L'auetz?

SIMPLE Eth libre d'enigmes? Com pòt èster? Qu'ei que non se lo hec a vier Alicia Shortcake era vesilha de Totsants, abans de Sant Miquèu?

SHALLOW Vietz, cosin; apressatz-vos, cosin. Vos demoram. Que me cau dider-vos ua causa, mon cosin. I a, entà didè'c atau, ua proposicion, ua sòrta de proposicion hèta d'ua manèra vaga per sir Huc qu'ère aqui. Me comprenetz?

SLENDER Òc, òc; me portarè d'ua manèra rasonabla, e s'era causa n'ei tanben, harè çò que me demane era rason.

SHALLOW Òc, mès hètz per manèra d'entener-me.

SLENDER Qu'ei çò que hèsqi, senhor.

EVANS Tietz compde des avertiments que vos hèsque, senhor Slender. Jo vos explicaria era causa, se siguéssetz capable de demorar ben.

SLENDER Non; que voi hèr çò que me digue eth cosin Shallow. Desencusatz-me, se vos platz; coma qu'eth ei eth jutge de patz, e jo non sò arren!

EVANS Mès que non ei aguest eth cas; era qüestion s'està en vòste maridatge.

SHALLOW Aguest qu'ei eth punt, amiguet.

EVANS Maridar-vos, aguest qu'ei eth punt, e maridar-vos damb era senhoreta Anna Page.

SLENDER Plan, s'aquerò ei atau, balhi eth mèn consentiment en maridar-me, damb totes aqueres clausules que siguen de rason.

EVANS Podetz estimar ad aguesta hemna? Hètz-mos-ac saber damb era vòsta boca o damb es vòsti pòts, pr'amor qu'un filosòf tie qu'es pòts son ua part dera boca; per tant parlatz clar e net. Sentetz un corrent amorós entara puncèla?

SHALLOW Cosin Abraham Slender, la poiratz estimar?

SLENDER Atau ac digui, senhor; jo harè tot çò que li cau a un òme que vò actuar rasonablament.

EVANS Que non ei aquerò! Pes amnes benaurades deth paradís! Vos cau respóner de çò que pogatz. Podetz decantar eth vòste desir entada era?

SHALLOW Aquerò ei çò que mos auetz de díder: s'a ua bona dòt, vos i voleratz maridar?

SLENDER Que haria causes encara mès granes se m'ac conselhéssetz, cosin, tant que non contravenguessen eth fòr dera rason.

SHALLOW Per amor de Diu! Guardatz-me, comprenez-me, estimat cosin; çò que hèsqui ei entath vòste ben. Vos sentetz capable d'estimar ara puncèla?

SLENDER M'i maridarè, senhor, pr'amor que vos m'ac recomanatz. S'er amor non ei gran ara prumeria, eth cèu ja lo harà amendrir quan mos coneisham melhor, quan sigam maridats e ajam fòrça escadences de coneisher-mos er un ar aute. Demori qu'era familiaritat generarà eth mensprètz. Mès se me didetz: "maridatz-vos", me maridarè; en aquerò que i sò dissolvut, e d'ua manèra plan dissolvuda.

EVANS D'aquerò s'en ditz respóner senadament, s'exemptam era enganha que i a ena paraula "dissolvut". Se vò díder "resolvut", era sua intencion qu'ei bona.

SHALLOW Òc, me semble qu'eth mèn parent amiaue bona intencion.

SLENDER Qu'ère atau, o se non que me pengem, tè!

(Torne Anna Page)

SHALLOW Vaquí a Anna, era gentila puncèla. Que voleria vier a èster joen per amor de vos, senhoreta Anna.

ANNA Eth dinar qu'ei ena taula; eth mèn pair volerie que li hèssetz aunor damb era vòsta companhia.

SLENDER Que non me morisqui de hame; vos balhi es gràcies, de vertat. *(A Simple)* Anatz, amic; a tot darrèr ètz eth mèn vailet; anatz a mestrar ath mèn cosin Shallow. *(Simple se'n va)* Un jutge de patz pòt auer a viatges besonh deth vailet d'un coneishut sòn, vertat? Non è que tres vailets e un pòcvau, e aquerò se tardarà enquia qu'era mair sigue mòrta, mès, qu'ei parièr. Aué eth dia viui ara manèra d'un praube gentilòme.

ANNA Non tornarè a entrar sense vos, senhor; non se seirà ena taula tant que non ajatz arribat.

SLENDER Peth mèn aonor, non minjarè pas. Vos ac arregraisqui madeish, madeish, que se mingèssa.

ANNA Entratz, senhor, vos ac prègui.

SLENDER Que m'estimaria mès romar per aciu. Fòrça gràcies. Er aute dia en tot hèr exercici d'armes damb un mètstre d'escrima me hi un sèt ena barba; que hérem tres passades d'arma per un aguisat de pruhes coetes; d'alavetz ença que non posqui tier eth bugàs dera parva cauda. Per qué ganhòlen atau es vòsti gossets? Romen ossi pera ciutat?

ANNA Me pensi que òc, senhor, n'è entenut a parlar bèra causa.

SLENDER Qu'ei un divertiment que me shaute fòrça, mès m'agarraria mès rapid ara peleja que cap auta creatura neishuda en Anglatèrra. Vos cau pòur quan vedetz a un os en libertat, vertat?

ANNA Òc, plan, senhor.

SLENDER Ò, jo que i sò avedat, e de quina manera! Vint còps è vist eth *Sackerson* en libertat, e l'è agarrat pera cadia. Mès es hemnes, guardatz, vos ac prometi, quan lo ven, ensordissen a crits e idòls; es hemnes, òc ma hè, non lo pòden tier; qu'ei evident que son tanben ues bèsties pro lèges.

(Torne Page)

PAGE Vietz, estimat senhor Slender, vietz; qu'èm en tot demorar-vos.

SLENDER Que non voi minjar; fòrça gràcies, senhor.

PAGE Per toti es sants, que non auetz de complir era vòsta voluntat; vietz, òme, vietz. *(En tot passar-lo entà hèr-lo auançar)*

SLENDER Non, non, se vos platz; mostratz-me eth camin.

PAGE Passatz, donc, senhor.

SLENDER Qu'ètz vos, senhoreta Anna, que li cau passar prumèr.

ANNA De cap des manères, senhor; passatz, vos ac prègui.

SLENDER Jo que non passarè dauant, plan que non; non, òc ma hè, non; non cometerè aguesta manca de delicadesa.

ANNA Senhor, vos ac prègui.

SLENDER Que m'estimi mès èster mancat de civisme que pesat. Qu'ètz vos madeisha que li hè un mau as bones formes, òc ma hè. *(Se'n van)*

II

EN MADEISH ENDRET

(Entren sir Huc Evans e Simple)

EVANS   Anatz entà dauant, tot dret, e demanatz peth camin qu'amie entara casa deth doctor Caius. Aquiu traparàtz a ua senhora Quickly que i servís en qualitat de hilhuquèra, o de sirventa, o de codinèra, o d'alisaira, o de ruscaira, o de repassadora.

SIMPLE   Plan ben, senhor.

EVANS   Pòs-te; encara i a quauquarren mès important, autreja-li aquesta carta. Qu'ei ua hemna plan intima dera senhoreta Anna Page. Aquesta carta qu'ei entà demanar-li e pregar-li que servisque es pretensions deth vòste senhor dauant dera senhoreta Anna. Anatz-i ath mès córrer, se vos platz. Vau a acabar de dinar; ara mos haràn a vier eth hormatge e es pomes.

(Se'n van)

III

UA CRAMBA EN OSTAU DERA CAMALIGA

(Entren Falstaff, er Ostalèr, Bardolf, Nym, Pistòla e Robin)

FALSTAFF Ostalèr dera Camaliga!

OSTALÈR Se qué ditz eth gròs monument? Gesses de parlar d'ua manèra senada e intelligenta.

FALSTAFF Plan que òc, ostalèr, me cau hèr enlà a quauqu'un des mèns vailets.

OSTALÈR Da-les eth viatge, ò formidable Hercules; que romen, que cuelhen era frèsca. Ath tròt, ath tròt.

FALSTAFF Vivint aciu, estuaviarè dètz liures per setmana, mèns o mens.

OSTALÈR Qu'ès un Cesar, un Kaiser, un emperaire, un empaperaire, coma volgues. Cuelherè a Bardolf ath mèn servici; daurirà es botes e harà quèir eth vin. È parlat coma cau, Hector gigantesc?

FALSTAFF Òc, hètz-ac, estimat ostalèr.

OSTALÈR Qu'ei dit; ja me pòt seguir. *(A Bardolf)* Te voi veir hènt escumejar era cervesa e apraiant eth vin. Que non è qu'ua paraula; seguis-me.

(S'en va er Ostalèr)

FALSTAFF Bardolf, seguis-lo. Un barman qu'ei un bon mestièr. Vè-te'n. Adishatz.

BARDOLF Qu'ei era vida qu'auia desirat tostemp.

PISTÒLA Òc ma he! Manejarà era sheta?

(Exit Bardolf)

NYM Qu'a artenhut era beuenda. Non hè gràcia?

FALSTAFF Sò content. Jo non n'è eth tòrt d'aguesta caisha de podom: eth sòn panatòri qu'ei tanben possible; eth sòn panatòri qu'ei coma ua cançon facila, non cau guaire temps.

NYM Era gràcia s'està en panar damb pòc esfòrç.

PISTÒLA Tè!, que cau èster prudent.

FALSTAFF Plan ben, senhors, que ja è lèu un trauc enes talons.

PISTÒLA Per qué, donc, dèishatz que se passe.

FALSTAFF Que non i a remèdi; Me cau caçar eth conilh; me cau hèr un cambi.

PISTÒLA Es corbassi joeni les cau auer parva.

FALSTAFF Qui de vosati coneish ath Ford d'aguesta ciutat?

PISTÒLA Jo de vista; qu'ei de bona familia.

FALSTAFF Eth mèn estimat gojat, te vau a díder a on sò.

PISTÒLA A dues iardes, e mès.

FALSTAFF Non hèsques trufaria ara, Pistòla. De hèt, per çò deth vrente sò a dues iardes mès o mens; mès non sò enes lordères; que sò en un compromís. En resumit, vò díder que sò *in love* dera hemna de Ford; sò en tot guardar es sues distraccions; es sòns discursi, es sues òbres, es sues guardades intencionades d'invitacion; jo que posqui bastir era accion deth sòn estil familiar; e era ardenta votz deth sòn anament, entà èster pronunciada corrèctament en anglés, ei "Jo sò Sir Joan Falstaff".

PISTÒLA Qu'a estudiant era sua volentat, e l'a botjat tà dehòra dera aunestetat.

NYM Era ancora qu'ei prigonda; passarà aguesta euforia?

FALSTAFF Ara, eth sòn impuls manifèst amie totes es normes deth sòn marit; eth qu'a ua legion d'angels.

PISTÒLA E autrestanti diables ath sòn darrèr. E "entada era, un gojat", digui jo.

NYM Eth humour s'augente; qu'ei bon; Aguesti angels m'anaràn ben.

FALSTAFF Vaquí ua carta que li sò escrita damb toti es ets e uts; e dempús, ua auta entara hemna de Page, qu'ara madeish ven de calar-me doces uelhadetes e de recórrer eth mèn còs damb ua guardada intelligenta. Era lum des sòns uelhs venguie a daurar tan lèu eth mèn lhet coma eth mèn vrente majestuós.

PISTÒLA Tau qu'eth solei dessús deth hiemèr.

NYM Era imatge s'està maravilhosament.

FALSTAFF Ò, qu'a passat revista as mèn encants exteriors damb ua expression d'aviditat tan grana, qu'eth calor des sues guardades m'alugae coma un miralh ardent. Vaquí ua carta entada era. Tanben era tie compde dera borsa; qu'ei ua vertadera Guyana, tèrra d'aur e de munificéncia. Jo serè eth crubador de taxes de totes dues, e eres seràn es mies pagadores; seràn es mies Indies Orientaus e Occidentaus e jo comerçarè damb es dus païsi. Tu vè-te'n, e pòrta aguesta carta ara senhora Page, e tu, aguesta, ara senhora Ford. Que seram poderosi, gojats, seram poderosi.

PISTÒLA Jo, que manegi era espada, me cau convertir en un Mercuri, un Pandaro de Tròia? S'aquerò se passèsse qu'eth diable s'ac hèsque a vier tot!

NYM Que non me voi mascarar damb aguesta baishesa; quedatz-vos era carta. Voi mantier era conducta d'un òme de bona reputacion.

FALSTAFF (A Robin) Tè, brigand, hè-te a vier lèu lèu aguesti messatges; vòla, coma era mia barqueta de cap ara arriba d'aur. (As dus auti) Vosati, brigands, dehòra d'aciu; corretz, despareishetz coma flòcs de nhèu. Au, acuelhetz-vos en un aute costat, viratz-me era esquia. Cercatz un arrecès, recuelhetz es causes. Pr'amor que Falstaff vò seguir eth delèri deth sègle, guanhar fortuna coma un francés, mès que brigands, e ac harà eth solet, sonque damb eth sòn page galonat.

(Se'n van Falstaff e Robin)

PISTÒLA Qu'es voltors treiguen es tòns budèths! Damb ua botelha, e damb daus trucadi, pertot someterè ath ric e ath praube. Jo voi qu'era pòcha me sone, e que tu, ath còp, te trapes mancat de tota causa, miserable turc dera Frigia.

NYM Ena mia tèsta s'i calen operacions que mos autrejaràn resvenja.

PISTÒLA Vòs arténher resvenja?

NYM Òc, peth cèu e peth sòn astre!

PISTÒLA Damb era lengua o damb eth glavi?

NYM Jo? Damb totes dues causes. Que voi desnishar a Page eth perquè d'aguest amor.

PISTÒLA E jo, madeish, è talents de condar a Ford que Falstaff, marrida creatura, se decidís a bailinar ara sua colometa, cuélher eth sòn aur, e solhar eth talamus estimat.

NYM Non deisharè heredar era causa. Ahiscarè era colèra de Page tà que tengue es podoms. Li balharè icterícia; aguest escambi de color amie efèctes perilhosi. Vaquí eth vertadèr qué.

PISTÒLA Qu'ès eth diu Mart des maucontenti; jo t'ajudarè; passa tà dauant.

(S'en van)

IV

UA CRAMBA DETH DOCTOR CAIUS

(Entren era senhora Quickly, Simple e Rugby)

QUILCKLY M'entenes, Joan Rugby? Joan Rugby! puja entath graèr, se te platz, e guarda se ves arribar ath nòste patron, eth senhor doctor Caius. Se venguesse e trapèsse a bèth un en casa, l'entenerièm, coma de costum, oféner era paciència de Diu e er anglés de lei.

RUGBY Vau a hèr eth nhau.

(Se'n va Rugby)

QUICKLY Vè-te'n, e jo te prometi qu'aguesta net, peth trabalh, minjaram ua bona parva ara calor deth larèr.

Qu'ei un bon gojat, serviciau, çò de mès agradiu que pòt èster un vailet en ua casa; e jo ne responi, non hè d'espieta ne còste peleges. Eth sòn màger defècte qu'ei pregar de contunh; per aquest costat qu'ei un shinhau temardut, mès cadun qu'a eth sòn defècte. Deishem-ac anar. Didetz que Pèir Simple ei eth vòste nòm?

SIMPLE Òc, a manca de un aute de melhor.

QUICKLY E senhor Slender ei eth nòm deth vòste patron?

SIMPLE Justament.

QUICKLY Qu'ei que non amie ua barbòta redona coma eth cotèth d'un guantèr?

SIMPLE Non, plan; qu'a ua careta petita e ua petita barbeta auriòla, ua barba deth color de Caïn.

QUICKLY Un òme de doç temperament, non ei atau?

SIMPLE Òc, sense cap de dobte, mès que sap botjar es mans tan ben coma quinsevolh que trapèssetz d'aciú a on vos estatz enquia aquíu a on s'està eth. Que s'a batut damb eth gardabòsc.

QUICKLY Qué didetz! A, pro que lo coneishi; non bote eth cap atau e non va estirat quan camine?

SIMPLE Òc, justament, qu'ei atau coma didetz.

QUICKLY Anatz, anatz; pro que Nòste Sénher non manèsse peyor sòrt a Anna Page. Didetz-li ath Rector Evans, que harè tot çò que posca peth vòste senhor. Anna qu'ei ua bona gojata, e desiri...

(Torne Rugby)

RUGBY Anatz-vo'n! Va, que torne eth senhor!

QUICKLY Qu'em en perilh. Corretz entad aquera pòrta, joen, entratz en burèu. (*I barre a Simple*). Que non deu quedar guaire temps. Ep, Joan Rugby! Ep, Joan! A on ès, Joan? Vene, lèu! Vè-te'n, Joan! Guarda a veir se qué li passe ath patron; me cau pòur de qué sigue malaut; veigui que non entre. (*Cante*) Tra, la, la, la...

(*Entre eth doctor Caius*)

CAIUS Qué diables cantatz?, que non me shauten es creaturades. Anatz, se vos platz, a cercar en mèn burèu ua caisha verda, un còfre verd, verd.

QUICKLY Que ja ac è entenut, ja; ara madeish vo'lo hèsqui a vier. Quina sòrt que non i age entrat eth madeish tà cercar-la. S'auesse trapat ath joenet! Era sang que l'aurie pujat en cap.

CAIUS Uf, uf, peth mèn nòm, hè fòrça caumàs. Me'n vau tath pati. A on ei eth brigand de Rugby?

QUICKLY Ep, Joan Rugby, Joan!

RUGBY Que sò aciu, senhor.

CAIUS Ètz Jan Rugby; que volia dider-vos qu'ètz un Jan, Rugby. Tà dauant, cueilhetz era espada e vietz ath mèn darrèr entath pati.

RUGBY Qu'ei apròp d'aciu, senhor; darrèr dera pòrta.

CAIUS Òc ma hè, me tardi massa. De qué me n'è desbrenbat? A, quauques èrbes remedières que son en mèn burèu; per tot un règne non voleria auer-les-me deishat.

QUICKLY Ai, praube de jo! Ara traparà ath joenet e se meterà coma ua fèra.

CAIUS Ò, diable! Qué i a laguens deth mèn burèu? Traïson! Panaires! Rugby, hè-me a vier era espada grana!

(*Emposse a Simple entà dehòra*)

QUICKLY Eth mèn brave senhor, padegatz-vos!

CAIUS E per qué me cau padegar!

QUICKLY Eth joenet qu'ei un òme de ben.

CAIUS Qué i hè aguest òme de ben en mèn burèu? Que non i voi cap òme de ben en mèn burèu.

QUICKLY Per amor de Diu, non sigatz tan flematic; escotatz eth qué dera causa. Qu'ei vengut damb un encargue deth rector Evans.

CAIUS Plan ben.

SIMPLE Òc, qu'ei vertat, senhor, entà pregar-vos...

QUICKLY (*A Simple*) Tranquil, se vos platz.

CAIUS (*A Quickly*) Estacatz era lengua, vos. (*A Simple*) Vos, condatz-me çò que s'a passat.

SIMPLE Entà pregar-li ad aguesta dauna de ben, sirventa vòsta, que didesse quauqua parauleta ara senhoreta Anna Page, en per deth mèn patron, que s'i volerie maridar.

QUICKLY Qu'ei aquerò, e cap auta causa; aquerò e arren mès; mès per çò que hè a jo non è cap aute interès, aguestes non son es mies crabes.

CAIUS Sir Huc Evans vos a manat vier? Balhatz-me ua huelha de papèr, Rugby. (*A Simple*), demoratz-vos un moment. (*Escriu*).

QUICKLY (*en votz baisha a Simple*). Qu'ei ua gran sòrt qu'estongue tan tranquil. Se se l'auesse acodit botar-se coma ua fèra, qu'aurietz vist quina espetarrada e quina malenconia! Mès, ça que la, joenet, harè tot çò que posca peth vòste senhor, pr'amor que çò que i a, a tot darrèr, ei qu'eth doctor francés, eth mèn patron... lo posqui cridar mèn patron pr'amor que, sabetz, li suenhi era casa, li hèsqui era ruscada, li hèsqui es prètzhèts dera cervesa, empletisqui, escampi, li mèstri eth minjar e eth béuer; vai, que tot ac apraiï jo.

SIMPLE Qu'ei un prètzhèt plan faishuc auer de trabalhar d'aguesta sòrta.

QUICKLY Vertat? A, vos prometi que n'ei fòrça de faishuc! E l'heuar-se d'ora, e calar-se en lhet qui sap quan! Ben, ça que la, vos ac diderè ena aurelha, mès non ne digatz ne ua soleta paraula d'aquerò; eth mèn patron tanben ei encamardat dera senhoreta Anna, mès qu'ei parièr, me'n sai deth còr d'Anna. Que non ei ne ena vòsta casa ne ena nòsta casa.

CAIUS (*A Simple*). Vos, tòcho, autrejatz aguest bilhet a sir Huc. Malapèsta!, qu'ei ua escomesa per un desfiament; li talharè era gòrja en parc, e l'ensenharè ad aguest tòcho de caperan a calar-se enes sues causes. Que haratz ben d'anar-vo'n; que non serie bon que vos demoréssetz. Malapèsta! Li talharè es dues aurelhes. Malapèsta! non li deisharè un solet uas que posque lançar dempús ath sòn gosset.

(*Se'n va Simple*)

QUICKLY Per amor de Diu! Eth, que non parlaue senon peth sòn amic.

CAIUS Que m'ei parièr per qui parlèsse. Non me prometéretz qu'Anna Page serie mia? Malapèsta! Aucirè ad aguest clèrgue; alisti ar ostalèr dera Camaliga entà mesurar es nòstes espades. Malapèsta! Que voi qu'Anna Page sigue tà jo!

QUICKLY   Senhor, era pucèla vos estime, e tot se passarà ben. Deishatz qu'era gent hèsque era sua parlòta. Bè! Enquia e tot....

CAIUS   Rugby, vietz en pati damb jo. Malapèsta! Se non posqui auer a Anna Page, acabaratz en carrèr. Vietz-me ath darrèr, Rugby.

(*Caius se'n va damb Rugby*)

QUICKLY   Çò qu'auratz qu'ei un cap de carbassa. Non; jo sai se qué pense Anna sus aquest punt. Que non i a ua soleta hemna en Windsor que coneishe eth pensament d'Anna mielhor que jo e qu'age sus era, era influéncia que jo è, gràcies a Diu.

FENTON   (*De dehòra estant*) I a bèth un? Que Diu vos age.

QUICKLY   Qui pòt vier? Aquerò m'enquimèr. Apressatz-vos ena casa, se vos platz.

(*Entre Fenton*)

FENTON   Òla brava hemna, com vatz? Com vos trapatz?

QUICKLY   Fòrça ben en moment que Sa Senhoria me hè era gràcia de demanar-m'ac.

FENTON   Quines naues auem? Com està era gentila senhoreta Anna?

QUICKLY   Òc, a fe de Diu, senhor, era qu'ei plan gentila, e plan *confòrme*, e plan doça, e plan amiga vòsta; que vos ac posqui díder, gràcies a Diu!

FENTON   Te penses que m'en posqui gèsser dera aventura? Non seràn en bades es mèns trabalhs?

QUICKLY   Se me cau dider-vos era vertat, tot qu'ei en poder des poténcias celestiaus; mès, dera madeisha manèra, senhor Fenton, juraria sus er Evangèli que vos ètz estimat. Non a, Sa Senhoria, ua vorrugeta sus eth uelh?

FENTON   Òc, plan, que n'è ua, mès se qué a a veir aquerò...?

QUICKLY   A, senhor Fenton, qu'ei tota ua istòria! Anna ei ua creatura tan divertida! Mès, vos ac prometi, qu'ei era mielhor gojata que menge pan. Ager parlèrem pendent tota ua ora d'aguesta vorrugeta. Jamès arrirè tant coma ath cant d'aguesta gojata. Mès se è de parlar damb sinceritat, la veigui massa inclinada ara malenconia, ar embelinament; jo me pensi qu'aquerò ei un bon auguri. Jo ja è acabat. Seguitz.

FENTON   Magnific. La veirè aué. Tè, aciu qu'as sòs entà tu. Parla en per de jo e se la ves abans que jo, balha-li salutacions.

QUICKLY   Plan que òc qu'ac harè. Non mancarie arren mès! Òc, en nòm de Diu, li parlaram, e en prumèr instant que recuelhem era nòsta confidéncia li condarè a Vòsta Senhoria mès causes dera vorrugeta, e des auti enamorats.

FENTON Plan ben, adishatz; ara qu'è prèssa.

QUICKLY Salutacions a Vòsta Senhoria. (*Se'n va Fenton*) Qu'ei, de vertat, de vertat, un gentilòme leiau, mès Anna non l'estime. Jo me'n sai des sentiments d'Anna mielhor qu'arrés. Vai, entrem. Que me sò deishat quauquarren e non sai se qué deu èster.

V

DAUANT DE ÇÒ DE PAGE

(*Entre era senhora Page damb ua carta ena man*)

SENHORA PAGE Com! Enes dies esplendorosi dera mia beresa me podí escapar des cartes d'amor, e ara i sò expausada! A veir. (*Lieg*) "Non me preguntetz eth motiu deth mèn amor que senti per vos donques qu'encara qu'er amor posque demanar eth sen per director, non lo cuelh jamès per conselhèr. Vos que non ètz ua joeneta, jo tanpòc sò un joenet, vaquí, donc, qu'era simpatia comence. Vos ètz alègra, jo tanben. Ha, ha!, un aute grad de simpatia que mos estaque. A vos vos shaute eth vin d'Espanha, e a jo, madeish. Se pòt arribar en ua màger simpatia? Que n'auetz pro, senhora Page, s'ei qu'er amor d'un soldat pòt ester pro, de saber que jo t'estimi. Que non diderè: *Ages pietat de jo*; non ei aguest er estil d'un soldat. Te diderè: *Estima-me. Signat*: eth tòn cavalièr qu'a abnegacion, dispausat a bater-se per tu damb tot un coratge ardit, sigue de dia o de nets, o damb quinsevolh claretat. JOAN FALSTAFF" Quin heròdes abominable! Ò, mon de pecat e de crapula! Un òme que non se pòt tier de vielh, e encara se vò hèr a veir coma un galan joenet! Quina maudida imprudéncia pòt auer trapat en mèn anament aguest flamenc embriac, que gause parlar-me d'aguesta manèra? Ò, e ne tres viatges lo sò guardat! Qué l'auré pogut díder? Qu'auí eth sen de contier era mia alegria, Diu me n'age! De bona fe, que voi presentar ua mocion en futur parlament per çò dera repression des òmes. Com poirè resvenjar-me d'eth? Pr'amor qu'è er in de resvenjar-me, tan cèrt coma qu'eth sòn laguens ei tot claufit de podings.

(*Entre era senhora Ford*)

SENHORA FORD Senhora Page, que me podetz ben creir. Venguia entara vòsta casa.

SENHORA PAGE Tanben jo anaua entara vòsta; paraula d'aunor. Amiatz ua cara tota malautissa.

SENHORA FORD Vaquí ua afirmacion que non ei de rebut. Vos posqui mostrar era pròva de qué ei ath revés.

SENHORA PAGE Ne sò plan contenta, mès que jo vos vedia atau.

SENHORA FORD Non, que non digui que non. Çò que digui ei que poiria mostrar-vos era pròva de qué ei ath revés. Ò, senhora Page, conselhatz-me.

SENHORA PAGE De qué se tracte, vesia?

SENHORA FORD Ò, vesia, se non siguesse pera petita fotesa d'un escrupul, poiria arribar en un sèti d'aunor.

SENHORA PAGE Que se hèsque a penjar era fotesa, vesia, e cuelhem er aunor. Com ei aquerò? Arritz-vo'n des foteses. Qué vos a arribat?

SENHORA FORD Se volessa anar tath lunfèrn sonque per ua petita eternitat, o causa semblabla, de còp poiria ingressar ena ordre de cavalaria.

SENHORA PAGE Qu'ès de parlòta, sir Alícia Ford! Vaquí un cavalièr corromput, planvenguda mia; jo te responi de qué non aumpliries guaire lòc en libre de cavalaria.

SENHORA FORD Qu'èm en tot pèrder eth temps. Liegetz aquerò, liegetz. Aciu que veiratz se com me poiria guanhar eth titol. Que sò decidida a mauparlar des òmes gròssi, tant que me rèsten uelhs capables de distinguir eth volum des persones. E aquerò qu'aguest non blasfemaue, e laudaue era modèstia enes hemnes, e rasonaue damb tanta sabença e gentilesa contra es causes inconvenentes, que s'aurie pogut jurar qu'es sòns sentiments s'acordauen damb es sues paraules, mès que ja me'n sai de qué non an arren a veir e non se les pòt cuélher per cap costat; vien a èster, entà didè'c atau, eth psalm numèro cent damb era musica dera cançon des *gonelles verdes*. Per amor de Diu, quina tempèsta a lançat sus es plages de Windsor aguesta balena qu'a eth vrente plen de tones d'òli? Quina resvenja serà bona de hèr? Me pensi qu'era mielhor facècia serie divertir-lo damb esperances, enquiath punt qu'eth huec maudit dera concupiscència l'age honut ena sua pròpria hanga. Auetz vist jamès ua causa coma aguesta?

SENHORA PAGE Que la sò vista letra per letra, sonque qu'eth nòm de Page ei en lòc deth nòm de Ford. Entà padegar-te pliament d'aguest mistèri insultant, aciú qu'as ara fraia bessoa dera tua carta; mès era tua se pòt quedar damb er eretage, donques que t'asseguri qu'era mia non i preten arren. Juraria que n'a un milenat de cartes d'aguesta sòrta, que son ja redigides, e sonque an un espaci blanc entà botar-i eth nòm, que ja ne deu auer botat mès de mil, e nosates non auem senon es escuralhas. Sense cap de dobtè les harà estampar totes ath còp, pr'amor que l'ei parièr era ua coma era auta. Mès damb jo que non i pense, voleria mès èster ua giganta penjada jos eth monte Pehon. A!, vint palomes luxurioses se pòden arténher, abans qu'un òme aunèst!

SENHORA FORD Moria!, tot qu'ei parièr; era madeisha carta, era madeisha man, es madeishes paraules. Qué s'a pensat de nosates?

SENHORA PAGE Qué me sai! Lèu sò temptada de pelejar-me damb era mia vertut, e de tractar-me a jo madeisha coma a ua desconeishuda. Ara fòrça a auut de notar en jo bèra causa reprehensibla; en non èster atau, non aurie pas vengut ar abordatge damb aguesta insolència.

SENHORA FORD Ar abordatge didetz? Ò, ja vos prometi que non passarà deth pont.

SENHORA PAGE E jo tanben. S'arribe a arténher es escotilhes, bric mès me tornarè a botar ena vela. Resvengem-mos, autregem-li cada ua un rendetz-vos; hèm veir qu'encoratgem era sua persecucion amorosa; hem-lo passar engenhosament de promesa en promesa, enquia qu'es sòns shivaus queden coma gatge en çò der ostalèr dera Camaliga.

SENHORA FORD Jo anarè a mieges damb vos en totes es maleses que non comprometen era subtilitat deth nòste aunor. A, s'eth mèn marit vedesse aguesta carta!, que serie un aliment inacabable entara sua gelosia!

SENHORA PAGE Guardatz-lo; precisament arribe ara, e eth mèn brave marit tanben. Eth mèn ei tan luenh dera gelosia, coma jo sò luenh de balhar-li eth motiu; e me semble qu'era distància ei immensa.

SENHORA FORD Vos qu'ètz era erosa.

SENHORA PAGE Anem a conspirar totes dues contra eth gròs cavalièr.

(Se retiren entà un costat)

Entren Ford, Pistòla, Page e Nym

FORD Demori que non se passarà arren de tot aquerò.

PISTÒLA En cèrts negòcis era esperança ei un gosset sense vams que se dèishe trèir era presa. Sir Joan cobege ara tua hemna.

FORD Bè!, estimat senhor, era mia hemna non ei joena.

PISTÒLA Les acace a totes, ara rica, ara prauba, ara joena, ara vieilha, e a totes ath còp. Cre-me, que vò minjar deth tòn plat. Ford, tie compde.

FORD Qu'ei qu'estime ara mia hemna?

PISTÒLA Damb ua grana rosentor des sues entralhes. Esdegatz-vos o resignatz-vos ath papèr de sir Aclew, de tèsta luxurianta. Non volgatz que vos donguen un nòm odiós.

FORD Quin nòm, senhor?

PISTÒLA Tèsta cornuda, senhor. Adishatz, tie compde; non cluques es uelhs; qu'es lairons passen de nets. Ford, au, abans que s'aprèsse eth bon temps, pr'amor qu'alavetz, eth cocut cerque eth sòn consonant. Vietz, senhor Nym, caporau. Credetz-lo, senhor Page, çò que mos digue qu'ei vertat.

(Ges Pistòla)

FORD Non m'alugarè, e tierè compde d'èster ath pas.

NYM *(A Page)* Aguesta qu'ei era vertat. Que non è talents de mentir. Eth m'a ofensat en fòrça escadences. Volie que hèssa era sua letra, mès jo me'n sai dera espada e era espada me conquistarà era parva en cas de manca. Qu'estime ara vòsta hemna, vaquí era qüestion e eth qué. Jo sò coneishut per Nym, eth caporau; jo blagui, e tengui es causes que digui; aguesta qu'ei era vertat; sò coneishut per Nym, e Falstaff estime ara vòsta hemna. Adishatz; que non è eth vam de vener-me a basa de pan e hormatge; vaquí era qüestion.

(*Ges Nym*)

PAGE (A *despart*) Vaquí era qüestion, a dit. Aquest mèstre qu'a un gran talent entà botar es qüestions dera manèra que poguen damnatjar mès eth sen comun.

FORD (A *despart*) Qu'è talents de trapar a Falstaff.

PAGE (A *despart*) Ena mia vida se m'a hèt coneishedor un pèc tant afectat e damb un ròstre de shordat.

FORD (A *despart*) Desnishi quauquarren que ne formarà ua de gròssa.

PAGE (A *despart*) Non crederia arren d'un coquin coma aquest, enquia e tot s'eth rector deth pòble responesse dera sua paraula.

FORD (A *despart*) Me semble qu'ei ua persona coma cau e un òme de sen. Ja veiram.

PAGE (Ara *sua hemna*) Tè, ès aciu, Guida?

SENHORA PAGE Tà on vatz, Jòrdi? Acompanha-me.

SENHORA FORD (Ara *sòn marit*) Qué se passe, Frank estimat? A qué vie aguesta malenconia?

FORD Jo malenconia? Que non è cap sòrta de malenconia. Tornatz entà casa, anatz.

SENHORA FORD Ò, solide qu'auetz bèra bromassa que vos enquimère. Vietz, senhora Page?

SENHORA PAGE Que vau damb vos. Vieratz ara ora de dinar, Jòrdi? (*En votz baisha ara senhora Ford*) Escotatz, vedetz ad aguesta hemna que vie entà aciu? Serà era vòsta messatgèra sus er indigne cavalier.

(*Entre era senhora Quickly*)

SENHORA FORD (Ara *senhora Page*) Jo ac pensau tanben, vos ac prometi; qu'ei ua dauna que mos va coma anèth en dit.

SENHORA PAGE Vietz a veir ara mia hilha Anna?

QUICKLY Solide! e com va, com s'està era planvoluda Anna?

SENHORA PAGE Entratz damb nosates e la veiratz. Que vos auem de parlar.

(*Exeunt era senhora Page, era senhora Ford e Quickly*)

PAGE Quines son aquestes nauetats, senhor Ford?

FORD Non auetz entenut çò que m'a dit aqueth òme? Non l'auetz entenut?

PAGE E vos non auetz entenut çò que m'a dit eth sòn companh?

FORD Qu'an parlat damb eth còr ena man!

PAGE Que s'en vagen damb corbassi aguesti mentidèrs! Non pensi qu'eth cavalièr age cap pensament d'aguesta sòrta; que les a dat eth viatge ad aguesti vailets, e eri an vengut entà acusar-lo de voler-mos hèr un tòrt. Ara, en auer deishat eth sòn servici, ja non son que dus brigands que corren per aguesti montes ara bona de Diu.

FORD Èren ath sòn servici?

PAGE Plan que òc.

FORD Aquerò non trè cap valor ath sòn avertiment. Sir Joan s'està ena Camaliga?

PAGE Òc que i é. S'ei vertat que cerque ara mia hemna, ja l'ac dèishi corauments, e veiram se ne pòt trèir cap auta causa qu'ua remocada.

FORD Non dobtí cap dera vertut dera mia hemna, mès, ça que la, non me shautarie veder-les un ath costat der aute. I a un moment qu'era confiança ei excessiua, que non voi èster un dormeire e arrés me poirà trèir certanes inquietuds.

PAGE Aciu qu'auetz ar ostalèr dera Camaliga que s'aprèsse parlant en votz nauta; entà hèr ua cara tant alègra li cau auer vin ena tèsta o sòs ena pòcha. Que Diu vos age, ostalèr.

(Entren er ostalèr e Shallow)

OSTALÈR Moira, non mancarie mès! Un gentilòme coma tu, ua autoritat dera justícia!

SHALLOW Vos seguisqui, senhor ostalèr, vos seguisqui. Que Diu vos age mil còps, senhor Page. Senhor Page, voletz èster des nòsti? Que mos divertiram fòrça.

OSTALÈR Didetz-li de qué se tracte, autoritat dera justícia; didetz-l'ac, mon brave gojat.

SHALLOW D'un combat a mòrt, senhor, d'un düèl entre sir Huc, eth caperan galés, e Caius, eth mètge francés.

FORD Planvengut, ostalèr dera Camaliga, me cau dider-vos ua paraula.

OSTALÈR Se qué vòs, estimat gojat?

(Blaguen a despart)

SHALLOW *(A Page)* Voletz vier damb nosati entà vedè'c? Eth senhor ostalèr ei er encargat de mesurar es sues espades. Me pensi que les a citat a despart, pr'amor que

diden, e ei vertat, qu'eth caperan non està tà parlòtes. Escotatz-me; vos vau a condar era cançoneta.

OSTALÈR Non auratz pas bèth embolh judiciu damb eth mèn òste, damb eth mèn galan escuelhut?

FORD Ne peth mau de morir, mès vos autrejarè ua gèrta de vin d'Espanha se m'i presentatz, en tot dider-li que me cridi Brook. A tot darrèr qu'ei per ua facècia.

OSTALÈR Sarra-me era man, estimat gojat. Poiràs hèr era tua entrada, e es tues ziga-zagues, ei aquerò?, e eth tòn nòm serà Brook. A!, qu'ei un cavalièr ben alègre. Vietz? Anem, amnes dera mia vida.

SHALLOW Que sò damb vos, ostalèr.

PAGE È entenut a dider qu'eth francés manejaue era espada admirablement.

SHALLOW Bè, bè!, que i a causes melhor qu'aguesti artificis, senhor. Aué armatz un gran arrabet damb es vòsti intervalaus, es vòsti passi, es vòstes estocades e qué me sai jo qué mès. Era amna, senhor Page, era amna, senhor Page, era amna; aquerò ei çò que cau. Jo è passat ua tempsada que, a toti quate, autant pauhicats qu'ètz, vos auria enfilat coma arrats.

OSTALÈR Vietz, hilhets, vietz. I anam?

PAGE Que vos seguim. Me shautarie mès veir se com s'enforismen que se com se baten.

(Exeunt Page, Shallow e er ostalèr)

FORD Se Page se vò posar coma un benedit, e repausar tranquilament ena vertut dera sua fèbla mitat, jo non m'en sai tant d'embolhar-me era tèsta damb eth linçò. Ager, en çò de Page, era mia hemna, vedec a Falstaff; çò que se passèc non ac sai. Ai, ai, ai! s'a d'esclarir çò que i a ath hons de tot aquerò; eth mèn desguisament me servirà entath sondatge de Falstaff. Se la trapi fidèu, non aurè trabalhat en bades; e se non n'ei, aurè obrat santament.

Exit

VI

ER OSTAU DERA CAMALIGA

(*Entren Falstaff e Pistòla*)

FALSTAFF Non te deisharè ne un solet *penny*.

PISTÒLA Plan ben! Jo convertirè era tèrra en ua ustra, e la daurirè damb era punta dera mia espada. Senhor, guardatz, que vos entornarè çò que me deishetz tanlèu guanha quauquarren.

FALSTAFF Ne un solet *penny*. M'auie semblat enquia ara que vos auie d'emparar eth mèn credit pr'amor de qué podéssetz manlhear sus penhores. Qu'è tormentat as mèns bravi amics damb era fin d'obtier tres tèrmes entà vos e entath vòste camarada Nym e sense era mia ajuda aurietz auut de guardar a traùers des hèrs d'ua gabia coma un parelh de monards. Que sò condemnat as ahlames etèrnes per auer jurat a gentilòmes dera mia coneishença que vosati èretz soldats coratjosi e persones de valor, e quan era senhora Britget perdèc eth mange deth sòn ventalh, hi perjuracions de qué tu non l'auies.

PISTÒLA Non partegères damb jo? Non guanhères quinze *pens*?

FALSTAFF Que t'as tornat hòl, brigand, t'as tornat hòl d'imaginar que jo maridarè era mia amna a gratis? Plan, donc, s'a acabat, non t'empares mèns en sir Falstaff, non sò neishut entà èster era tua fòrça. Vè-te'n, non te manque ua auta causa qu'un brèu guinhauet e un shinhau de gent; vè-te'n a víuer en tòn domeni de Pickt-Hacht, va. De manèra que non volies amiar ua carta per encomana mia, traïdor? Tu te cales en causes der aunor, tu, abisme de baishesa! Com se compren? Sonque qu'ac posqui hèr jo aquerò de salvar era precisa delicadesa deth mèn aunor, sonque jo, jo; e aquerò que bèth còp, deishant de cornèr era temença deth cèu, e amagant eth mèn aunor jos es ombres deth besonh, me sò vist obligat a tier astúcies, enganhes e patrifassis; e vos, brigand, pretenetz qu'es vòsti parracs, eth vòste uelh de gat sauvatge, es vòstes paraules de tauèrna, es vòsti juraments impudics, siguen coronadi pera diadèma der aunor! Non voletz hèr çò que vos digui, vertat?

PISTÒLA Que me vau atrendint. Qué mes se li pòt demanar a un?

(*Entre Robin*)

ROBIN Senhor, i a ua hemna que volerie parlar-vos.

FALSTAFF Que s'aprèsse.

(*Entre Quickly*)

QUICKLY Que balhi eth bon dia a Vòsta Senhoria.

FALSTAFF Bon dia, senhora.

QUICKLY   Senhoria, se vos platz, aguest nòm non me pertóque.

FALSTAFF   Donques, bona gojata.

QUICKLY   Que posqui jurar que ne sò, tau que n'ère era mia mair quan m'amainadèc.

FALSTAFF   Que balhi fe ath tòn jurament. Se qué vòs?

QUICKLY   Li poiria jo díder a Vòsta Senhoria ua paraula o dues?

FALSTAFF   Dues mil; comença, e te balharè audiéncia.

QUICKLY   Que i a, senhor, ua senhora Ford... Vietz un shinhau mès entà jo, se vos platz. Jo m'estongui damb eth doctor Caius.

FALSTAFF   Plan, ditz-me. Era senhora Ford, è?

QUICKLY   Vòsta Senhoria qu'ac a comprenut perfèctament. Un shinhau mès apròp, se vos platz.

FALSTAFF   T'asseguri qu'arrés mos escote. Aguesti son es mèns vaillets, comprenes?, es mèns vaillets.

QUICKLY   Es vòsti vaillets? Que Diu les age e les empare en sòn servici.

FALSTAFF   Plan; era senhora Ford! E quines naues me hètz a vier?

QUICKLY   De vertat, senhor, qu'ei ua creatura excellenta: Jesús, Jesús! Vòsta Senhoria qu'ei un shinhau hòl. Qué li vam a hèr? Jo prègui a Diu que vos perdone e a nosates tanben.

FALSTAFF   Era senhora Ford... a veir, era senhora Ford.

QUICKLY   Veiratz; vaquí eth com e eth qué dera qüestion. Que l'auetz embolhada d'ua tau manèra, qu'ei ua causa maravilhosa. Eth mès adreit de toti es cortesans que corren per aciú, quan era cort ei en Windsor, non l'aurie jamès pogut embolhar d'aguesta manèra; e aquerò que non n'auíem vist pòcs ne guairi per aguesti endrets de cavalièrs e de lòrds e de gentilòmes en carròça! Òc, paraula; carròces e mès carròces, cartes e mès cartes, presents e mès presents; e que flairauen de vertat, semblauen toti eri de musc; e, en ròba de seda e d'aur que volatejauen armoniosament; e didien causes elegantes, e auien vins docí coma era mèu, des mès cars e delicadí; vos prometi qu'ère entà ganhar eth còr de quinsevolh hemna. Donques ja vedetz, non poderen arténher ne ua soleta guardadeta. A jo madeisha, aguest maitin me balhèren vint angels que tindonejauen, mès jo que desfisi a toti es angels, e de totes es formes e manèrs, entà que tornen a gèsser autrament, per vies aunèstes. E vos asseguri qu'eth mès blagaire de toti es cavalièrs non a pogut obtier ne tansevolh bèuer, damb era, en ua madeisha copa. E aquerò que i auie senhors Comdes; e encara mès, enquia e tot gardes deth rei. Donques guardatz, vos asseguri qu'ada era tan li hègen es d'aciú coma es d'aquíu delà.

FALSTAFF Mès vos, se qué me hètz a vier dera sua part?, ara prèssa. Condatz, Mercuri damb pelha.

QUICKLY Era, de vertat, a rebut era vòsta carta, per çò que vos mane mil gràcies, e vos balhe notícies de qué eth sòn marit serà dehòra de casa entre es dètz e es onze.

FALSTAFF Dètz e onze?

QUICKLY Òc, paraula; alavetz i podetz anar e veir, ditz era, era estampa que vos sabetz. Eth senhor Ford, eth sòn marit, non i serà cap. Mon Diu! era doça hemna passe plan mau es ores damb eth sòn marit; aguest òme qu'ei un gelós de cap a pès. Prauba creatura, quina vida, qu'ei un morir.

FALSTAFF Dètz e onze! Hemna, ditz-li fòrça causes dera mia part. Que non i mancarè.

QUICKLY Plan ben, plan ben dit. Mès encara amii ua auta encomana entà Vòsta Senhoria. Era senhora Page vos mane comunicacions coraus, e vos ac posqui díder ena aurella, ei ua hemna modèsta e plan vertuosa; ua dauna, guardatz s'ei pro, que non vos mancarà ara pregària deth maitin e dera net coma cap aute de Windsor, e aquerò non ei díder mau des auti. M'a encargat que vos didessa qu'eth sòn marit ges pòqui viatges de casa, mès que, totun, demore que poirà trapar ua escadença. Ena mia vida è vist a ua hemna cabossar-se per un òme enquia aguest extrèm. Solide fòrça qu'auetz embelinaments. Cohessatz-ac, tè, siguetz franc.

FALSTAFF Non; t'ac asseguri. Dehòra der atractiu des mies qualitats personaus, que non è cap auta bruisheria.

QUICKLY Benedit sigue eth vòste coret!

FASTAFF Mès didetz-me ua causa, se vos platz. Era hemna de Ford e era hemna de Page, non s'an condat cap era ua ara auta eth sòn amor per jo?

QUICKLY Vaquí que serie ua bona facècia! Supausi que non seràn tan cuertes d'enteniment. Polida facècia, mon Diu! Mès, era senhora Page volerie que li deishéshetz a quinsevolh prèt eth vòste petit page. Eth sòn marit qu'a agarrat er in d'auer ath petit page; e, cèrtament, eth senhor Page ei un marit coma cau; que non i a ua hemna en Windsor qu'amie ua vida tan regalada coma era senhora Page! Hè çò que vò, ditz çò que vò, tot ac recep, tot ac prègue, se cale en lhet quan li va ben; era qu'ei mestressa de tot; mès s'ac merite, pr'amor que se i a en Windsor ua hemna que pane eth còr ei era. Cau que li manetz eth vòste page; non i a remèdi.

FALSTAFF Dehòra, l'ac manarè.

QUICKLY Donques hètz-ac. Ja comprenez que poirà anar e vier d'un en aute de vosati dus; e se passe çò que se passe, tietz ua paraula acordada entà conéisher es sentiments d'un e der aute sense qu'eth gojatet age de compréner era mès minima causa;

que non ei bon que creatures atau agen eth mau ath sòn dauant. Era gent madura qu'a sen, coma diden toti, plan, qu'an corrut mon.

FALSTAFF Adishatz; saludatz-les as dues. Vaquí era mia pòcha, e encara te deui mès de çò que posqui pagar. Petit, vè-te'n damb aguesta hemna. Aguestes naues me capviren eth cervèth.

(Exeunt Quickly e Robin)

PISTÒLA Aguesta mala malastruga qu'ei messatgèra de Cupido; lancem es veles ath vent, anem ara sua cèrca, premanim-nos entath combat, huec! Que serà era mia presa, o qu'er Ocean cabusse a toti.

(Ges Pistòla)

FALSTAFF Tu hès dolenteries d'aguestes, vielh Falstaff? Seguis eth tòn camin. Jo treirè partit deth tòn vielh còs, encara mès de çò qu'è hèt. Te seguissen, e dempús d'auer lançat tant de sòs, ara que vie era ora de guanhar-ne. Gràcies *corpora* mia vielhòta. Que parle era enveja que te formèren d'ua manèra grossièra; s'era manèra ei agradiua, qu'ei parièr.

(Entre Bardolf)

BARDOLF Senhor, aciu baish i a un senhor que se cride Brook, que vò parlar-vos e coneisher-vos, e l'a manat a Vòsta Senhoria ua botelha de vin d'Espanha entà esdejoar.

FALSTAFF Se cride Brook?

BARDOLF Òc, cavalièr.

FALSTAFF Que puge. Planvengudes es coneishences que s'anóncien damb un licor semblable. A, a!, senhora Ford e senhora Page, que ja vos tengui plan segures. Anem. *Via!*

(Exit Bardolf)

(Torne a entrar Bardolf damb Ford desguisat)

FORD Que Diu vos age, senhor.

FALSTAFF E a vos tanben. Volíetz parlar-me?

FORD Desencusatz-me, se gausi entrar atau ena vòsta aubèrja sense ceremònia.

FALSTAFF Planvengut. Se qué desiratz? Vè-te'n vaillet.

(Exit Bardolf)

FORD Senhor, aciu qu'auetz a un òme qu'a degalhat fòrça sòs. Me cridi Brook.

FALSTAFF Senhor Brook planvolut, que jo desiri estacar damb vos ua prigonda coneishença.

FORD Mon bon sir Joan, que desiri era vòsta; non que volga recéber cap auantatge dera vòsta fortuna; vos cau saber que sò, segontes tota apareença, en ua melhor condicion de deishar sòs; e aquerò ei çò que m'a encoratjat de bèra manèra a introdusir-me d'ua manèra que non ei bric complimentosa; pr'amor que diden que quan es sòs daurissen era marcha se daurissen totes es pòrtes.

FALSTAFF Es sòs que son un bon soldat, possen entà dauant.

FORD Plan que òc, qu'amii un saquet de sòs que m'embarrase. Se voletz ajudar-me a amiar-lo, sir Joan, cuelhetz-ne eth tot o era mitat pr'amor de balhar-me quauque consolament ena mia fatiga.

FALSTAFF Sabi pas, senhor, se per quin titol me cau amiar causes vòstes.

FORD Vos ac diderè, senhor, s'auetz era gentilesa d'escotar-me.

FALSTAFF Parlatz, senhor Brook; jo serè fòrça content de poder-vos hèr quauque servici.

FORD Me sap degrèu díder qu'ètz un òme letrat, senhor. Serè brèu; vos coneishi de hè temps, encara que, a maugrat deth mèn desir, non aja trapat jamès era escadença de dar-me a conéisher. Çò que vau a desnishar-vos, m'obligue a expausar ara lum deth dia es mies tares; mès, mon brave sir Joan, quan caletz eth uelh enes febleses que vos harè veir, viratz er aute entara lista des vòstes; d'aguesta sòrta, jo m'escaparè mès aisidament dera censura, donques que mielhor que vos arrés se'n sap de çò normau qu'ei pecar coma jo ac hèsqui.

FALSTAFF Plan ben, seguitz.

FORD Que i a en aguesta ciutat ua senhora maridada damb un tau Ford.

FALSTAFF Plan, senhor.

FORD L'estimi de hè fòrça ans e è degalhat per era damb era man traucada, vos ac juri. Jo la seguia damb tota era perfidia der amor, cercant toti es mieis entà gesser-li ar encontre, amorassant era mès petita ocasion de veder-la, tan solet. Non satisfèt damb es presents que li cromptaua a tota ora, è autrejat fòrça sòs ath sòn entorn entà saber-me'n de quini serien es presents que l'agradèssen. En ua paraula, la sò perseguida coma er amor me persegue a jo; damb ua ala infatigabla. Mès, enquia e tot auèr meritat quauqua recompensa, sigue pes mies intencions sigue pes mèns esfòrci, non n'è rebut absolutament cap, se non ei qu'era experiéncia sigue un tresaur; aquest òc que l'è aquerit damb granes despenes, e aquerò m'a ensenhat a díder que *Amor coma ua ombra hug des sòs que lo perseguís e perseguís ath que hug e hug de qui lo perseguís*.

FALSTAFF Jamès auetz obtengut era promesa de qué vos compladerie?

FORD Jamès.

FALSTAFF L'auetz dit quauqua causa sus aguest punt?

FORD Jamès.

FALSTAFF De quina natura siguec, donc, eth vòste amor?

FORD Dera natura d'ua polida casa bastida en tèrra autrú; quan aquerò se passe, era lei dispaue qu'un, per auer-se enganhat de lòc, pèrde er edifici.

FALSTAFF Mès, a qué vie aquerò de hèr-me aguesta confidèncià?

FORD Quan acaba, vo'n saberatz de tot, sir Joan. Dizt era gent qu'encara qu'era semble tan sevèra quan se tracte de jo, d'auti còps era sua alegria va tant enlà que la compromet dauant dera opinion deth mon. Vaquí, fin finau, sir Joan, eth hons deth mèn projècte. Vos qu'ètz un òme de categoria, parlatz admirablament, ètz admetut ena societat mès escuelhuda, hètz rambalh pera vòsta situacion e pera vòsta persona, ètz normaument nomentat pes vòstes hètes guèrreres, vòstes elegàncies cortesianes e vòsta sabença prigonda.

FALSTAFF A , senhor...!

FORD Que me podetz creir, e mès que mès, que vo'n sapiatz ben. Aciu qu'auetz sòs; despenetz, despenetz-les; despenetz tot çò qu'è; e jo, ath còp, vos manlheuarè tota era quantitat deth vòste temps que calgue entà hèr jogar es bataries der amor contra era vertut dera hemna d'aguest Ford; tietz tota sòrta d'engenhs dera galantaira; forçatz-la a que se rende. Se bèth un la pòt véncer qu'ètz vos, mès que quinsevolh aute.

FALSTAFF Serie avient ath lardor deth vòste apassionament que jo ganhèssa çò que vos voletz possedir? Me semble qu'alistaríetz un remèdi plan singular.

FORD Ò, entenetz çò que voi. Coma qu'era cuelh d'aguesta manèra era solidesa dera sua vertut coma pedestau, eth mèn còr non gause desnishar es sòns sentiments. Era me semble massa esplendida entà que jo posca lheuar jamès es uelhs entada era. Mès se jo campèssa ath sòn dauant damb quauques pròves irrefutables ena man, es mèns desirs qu'aurien un precedent e un titol entà hèr-se a valer; alavetz la combateria enes sues fortificacions d'aunor, de bona fama, de fe conjugau e d'outes mil defenses qu'ara me presenten ua resistència massa grana. Qué me'n didetz d'aquerò, sir Joan?

FALSTAFF Senhor Brook, comenci prumèr per servir-me des vòsti sòs damb tota franquesa; dempús, botatz era vòsta man laguens dera mia e fin finau, coma jo sòn un gentilòme, vos auratz ara hemna de Ford, se vos shaute.

FORD Ò, estimat senhor!

FALSTAFF Senhor Brook, vos digui que l'auratz.

FORD Non vo'n hescatz per çò des sòs, sir Joan; que non vo'n mancarà.

FALSTAFF Non vo'n hescatz per çò dera senhora Ford, senhor Brook, que non vos mancarà. Que vos ac posqui díder; è un rendetz-vos qu'era madeisha m'a autreat. Era sua messatgèra o intermediària gessie precisament d'aciu quan vos auetz entrat; vos prometi que serè ena sua casa entre dètz e onze. Qu'ei en aguesta ora qu'eth sòn marit, gelós deth dimòni, a d'èster absent. Tornatz entath vèspre, e ja veiratz se quina possada l'aurè balhat ath vòste ahèr.

FORD Sò fòrça content d'auer-vos coneishut. Auetz vist bèth còp a Ford, senhor?

FALSTAFF Que se hèsque penjar eth praube benedit cornut! Non lo coneishi bric. Mès que li hèsqui un tòrt en tot nomenar-lo praube. Diden qu'aguest gelós Cassandre a molons d'aur; aquerò hè que jo trapa ara sua hemna d'ua nauta beresa. Jo la tierè coma clau de còfre d'aguest benedit cornut. Que serà era mia fortuna.

FORD Voleria, senhor, que coneishéssetz ath marit pr'amor de qué me podéssetz evitar era sua preséncia se siguesse de besonh.

FALSTAFF Que se hèsque penjar aguest brigand rosegacrostes! L'espaurirè de tau sòrta que non saberà en quin cornèr botar-se. Botant eth paishon, suspenut en aire coma un meteòr, lo tierè moishet coma un anhèth e jocarà eth cap cornut. Ja veiràs, mèstre Brook, com governarè ad aguest campanhard e tu te tieràs ara sua hemna. Vene aguest vèspre de bona ora. Ford qu'ei un belitre e encara serà bèra causa mès; ja pòs condar des d'aguest moment qu'ei un belitre e un cornut. Aguest vèspre vene a trapar-me.

(Exit Falstaff)

FORD Quin maudit infame, miserable cinic! Que me venguen a díder encara qu'era mia gelosia non a cap fundament! Era mia hemna l'a enviat un messatge; era ora qu'ei fixada; er enteniment qu'ei ua causa hèta. Qui s'ac aurie pogut imaginar! Guardatz s'ua hemna enganhsosa non ei pejor qu'eth lunfèrn! Eth mèn lhet sera maculat, es mèns còfres saquejats, eth mèn aunor a miques; e non n'a pro damb aguesti otratges infamants, encara me cau suportar apelacions abominables, e aquerò dera boca d'aqueth que m'escarnís. Quini titols! Quini qualificatius! Cridatz-me *Satanàs*, que non ei bric extraordinari, *Lucifèr*, està ben, *Pèir Botero*, passe; e ça que la son titols e denominacions de diables e dimònis! Mès, cornut, cornut! Eth madeish dimòni non a un nòm semblable. Page qu'ei un saumet, un saumet enòrme; vò fidar-se dera sua hemna, non vò èster gelós! Mès m'estimaria fidar era mia pinta a un flamenc, eth mèn hormatge a Huc, eth caperan galés; era mia botelha d'aiguarent a un irlandés, a un panaire eth mèn shivau tà que lo passegésse ath tròt, que non pas era mia hemna ara sua pròpria vigilància. En cada moment era hemna cogite, romie, s'en pense mil e ua; e aquerò qu'eres se boten ena tèsta, ac an d'executar; mès lèu crebarien abans qu'abandonar era tissa. Laudat sigue eth cèu que me hec gelós! Qu'ei tàs onze. Ja cuelherè es mies mesures; susprenerè ara mia hemna, me resvenjarè de Falstaff, e me n'arrirè de Page. Anem, anem, que vau mès arribar damb tres ores d'auança qu'ua menuta tard. Cornut, cornut! Ò, bè, bè, bè! *(Ges)*

VII

EN PARC DE WINDSOR

(Entren Caius e Rugby)

CAIUS   Jack Rugby!

RUGBY   Senhor?

CAIUS   Quina ora ei, Jack?

RUGBY   Que ja ei mès dera ora, senhor, qu'eth senhor Huc auie prometut que vierende.

CAIUS   Malapèsta! Qu'a sauvat era sua amna en non vier aci. Malapèsta! Jack Rugby, s'arriba a vier qu'ère òme mòrt.

RUGBY   Qu'ei un òme prudent, senhor, sabie que Vòsta Senhoria l'aucirie se vengue.

CAIUS   Malapèsta!, que non ei tan mòrta ua merluça coma ne serie eth se jo arribèssa a aucir-lo. Rugby, cuelhetz era vòsta espada; que voi dider-vos se com l'auria aucit.

RUGBY   Per amor de Diu! Que non sai bric hèr as armes, senhor.

CAIUS   Brigand, cuelhetz era vòsta espada.

RUGBY   Padegatz-vos; que vie gent.

(Entren er Ostalèr, Shallow, Slender e Page)

OSTALÈR   Que Diu vos age, eth mèn valent doctor.

SHALLOW   Que Diu vos age, senhor doctor Caius.

PAGE   Com te va, eth mèn brave doctor Caius.

SLENDER   Bon dia e bona ora, senhor.

CAIUS   Per quin motiu ètz vengudi aci un, dus, tres e quate?

OSTALÈR   Pr'amor de veir se com te bates, com pares, com li respone, com vas d'aci enlà, piques damb era punta e damb eth cantèl, com hès es tues passades, com botes estocades en terça e en quarta, e a tot darrèr era flanconada. A mòrt, guerrèr dera Etiopia? A mòrt, Francesquet? A valent! Se qué ditz eth mèn Escolapi, eth mèn Galenic? Ò, còr de saüc! A, que l'as rematat, valent per natura, l'as rematat?

CAIUS   Malapèsta!, aquest caperan ei eth mès pauruc dera tèrra; que non gause trèir eth nas.

OSTALÈR Tu qu'ès un rei castelhan, un senhor Pèir, un Rector de Grècia, eth mèn brave domaisèl.

CAIUS Que vos ac demani; siguetz testimònis de se com l'è demorat solet, cinc o sies, o dues o tres ores, e non ei vengut.

SHALLOW Demòstre qu'ei mès senat que vos, senhor doctor. Eth qu'ei eth mètge des amnes e vos eth des còssi, e se vos batíetz, anarietz claraments contra er esperit des vòstes dues professions. Vertat, senhor Page?

PAGE Senhor Shallow, vos qu'auetz estat, vos madeish, un famós espadassin, encara qu'ara sigatz un òme de patz.

SHALLOW En nòm de Diu! senhor Page, vielh e tot coma ne sò ara, e jutge de patz, non posqui veir ua espada sense qu'ès dits me hormiguegen. Ja podem èster jutges o doctors o caperans, senhor Page, tostemp sauvam quauque regust dera nòsta joenesa. Que toti auem neishut de hemna, senhor Page.

PAGE Qu'ei ua grana vertat, senhor Shallow.

SHALLOW Es hèts ac confirmen, senhor Page. Senhor doctor Caius, que vengui a amiar-vos entara vòsta casa; sò jutge de patz. Vos qu'auetz mostrat èster un mètge sabent, e eth senhor Evans a demostrat èster un gleisèr pacific e sabent. Cau que vos amia entara vòsta casa e que vos m'acompanhetz, senhor doctor.

OSTALÈR Un moment, senhor jutge. (*A Caius*). Ua paraula, senhor minjacreatures.

CAIUS Minjacreatures! E aquerò qué vò díder!

OSTALÈR Qu'ei un nòm que nosati balham ara gent valenta, mon brave companh.

CAIUS Malapèsta! Jo que mengi mès creatures que non pas er Anglés! Ad aguest dimòni embolhaire de clèrgue li talharè es aures!

OSTALÈR Estimát brave companh, te harà ua tèsta naua.

CAIUS Ua tèsta naua? Qué vò díder aquerò?

OSTALÈR Vò díder que te demanarà perdon.

CAIUS Malapèsta! Òc, senhor, me harà ua tèsta naua, e ben naua! Jo ac voi!

OSTALÈR Jo l'obligarè a qu'ac hèsqe, e se non que se'n vage aqui a on non i plò.

CAIUS Fòrça gràcies.

OSTALÈR E ath delà, brave mèn... Mès, permetetz-me... (*A despart, as auti*). Vos, eth mèn convidat, eth senhor Page, e vos tanben, cavalièr Slender, anatz-vo'n toti entà Frogmore, passant pera ciutat.

PAGE Sir Huc qu'ei aqui, vertat?

OSTALÈR Òc. Ja veiratz de quina mala encolia lo traparatz, jo i anarè camp a trauèrs, e vos harè a vier ath doctor. Està ben atau?

SHALLOW Anem-i.

TOTI (A Caius) Adishatz, mon brave senhor doctor.

(Gessen Page, Shallow e Slender)

CAIUS Malapèsta! Que voi aucir ath caperan, donques que li vò parlar, eth presumtuós, a Anna Page, eth brigand.

OSTALÈR Deishatz-lo morir, mès en aguesti moments engaina era tua impaciéncia. Lança aigua hereda sus era tua furia e vie entà Frogmore peth camin des camps. T'amiarè en ua bòrda a on era senhoreta Anna ei convidada a ua taulejada e aqui la poiràs hestejar; m'expliqui, galan mèn?

CAIUS Malapèsta! vos balhi es gràcies per tot aquerò. Malapèsta! Vos estimi. Vos harè vier ua bona clientela, toti es comdes, es cavalièrs, es lòrds, es gentilòmes que jo guarisqui.

OSTALÈR Dera madeisha manèra jo te prometi èster eth tòn antagonista près dera senhoreta Anna. Ei aquerò?

CAIUS Malapèsta! Plan ben dit, coma un libre.

OSTALÈR Vietz, donc.

CAIUS Vietz ath mèn darrèr, Jack Rugby.

(Gessen)

VIII

CAMP ATH COSTAT DE FROGMORE

(Entren sir Huc Evans e Simple)

EVANS   Amic Simple, bon vailet deth senhor Slender, didetz-me se vos platz, en quini endrets cerquèretz ath senhor Caius que se hec passar per doctor en medecina?

SIMPLE   A fe de Diu, senhor, que l'è cercat peth costat de Londres, peth costat deth Parc, pertot, peth costat der ancian Windsor, pertot, cèrtaments; se non ei peth cant dera ciutat...

EVANS   Vos prègui damb tot eth còr que cerquetz tanben per aguest endret.

SIMPLE   Que i vau, senhor.

(Ges Simple)

EVANS   Diu me n'age! Que sò enforismat, e tot eth mèn esperit trantalhe. Se se n'a arrit de jo, quin embelinament! Tot qu'ac veigui nere! Li dauriria eth cap damb eth sòn urinau, se se presentèsse era escadença. Que Diu me benedisque!

CANTE

Ath cant dera aigua prigonda
que s'esguitle tot entenent
es madrigaus armoniosi
dera audèra deth maitin,
i haríem lhets de ròses
e sètis ath nòste aubir.

Ath cant de...

Misericòrdia! Mèsalèu senti vams de plorar!

CANTE

Madrigaus melodiosi
cantauen es auderets,
jo èra apròp de Babilonia
escotant eth sòn cant divin
e i auie lhets de ròses

ath cant de...

SIMPLE Qu'ei aqui, senhor, vie per aqueth costat.

EVANS Planvengut. (*Cante*) *Ath cant dera aigua prigonda...* Diu hèsque prosperar eth melhor dret! Quines armes amie?

SIMPLE Non amie armes, senhor, vaquí tanben ath mèn senhor e ath senhor Shallow que vien deth costat de Frogmore damb un aute senhor. Ara baishen per arribent.

EVANS Balhatz-me eth vestit, se vos platz, o melhor, sauvatz-lo enes vòsti braci.

(*Page, Shallow e Slender, entren e hènt a veir estonament per trapar a Evans a punt entath diuèl*)

SHALLOW Qui auie de díder qu'èretz aciu, senhor rector! Bon dia, bon dia, sir Huc. Que non i a causa mès estranha qu'estramuncar damb un jogaire sense daus e damb un doctor sense libres.

SLENDER (*A despart*) A, doça Anna Page!

PAGE Eth cèu vos sauve de tot mau eveniment, estimat sir Huc!

EVANS Que Diu, ena sua misericòrdia, vos balhe a toti vosati era sua benediccion.

SHALLOW Se qué veigui? Era sciéncia e era espada? Qu'ei que les estudiatz totes dues ath còp, senhor rector?

PAGE E tostemps tant escarrabilhat, sir Evans! Guarda que non amiar mès qu'eth perpunt en aguest dia tant umit e maucarat!

EVANS Que i a causes e motius entad aquerò.

PAGE Qu'auem vengut a cercar-vos, senhor rector, pr'amor de hèr ua bona òbra.

EVANS Plan ben; quina bona òbra?

PAGE AQUIU baish auem deishat a un personatge plan respectable, qu'en auer rebut sense cap de docte un escarni de quauqu'un, lance a rodar tota resignacion e tota gravetat enquia un extrèm que non vos podetz pas imaginar.

SHALLOW En ueitanta ans de vida, e mès e tot, non trapè jamès un òme deth sòn estat, dera sua gravetat e dera sua sabença que desbrembe atau tot aquerò qu'eth se deu ada eth madeish.

EVANS Qui ei?

PAGE Me pensi que lo coneishetz; qu'ei eth senhor doctor Caius, eth nòste celèbre mètge francés.

EVANS Pera voluntat de Diu e era ira deth mèn esperit, m'estimaria mès mil còps que me parléssetz d'un plat de bolhit.

PAGE Per qué?

EVANS Tot çò que eth sapie de Hipocrates e de Galeno.... e ath delà ei un pèc. Vos asseguri qu'ei eth pèc mès covard que podetz auer talents de conéisher.

PAGE Apòsti quinsevolh causa qu'ei eth que s'auie de bàter damb eth doctor.

SLENDER (*A despart*) A, doçá Anna Page!

SHALLOW Plan que òc; es sues armes ac senhalen. Tietz-les a toti dus. Aciu qu'ei eth doctor Caius.

PAGE Va, excellent senhor rector, engainatz era vòsta espada.

SHALLOW E vos era vòsta, estimat senhor doctor.

OSTALÈR Desarmem-los. E dempús que se pelegen s'ac vòlen. Que sauven es sòns membres, e qu'escarnisquen er idiòma anglés.

CAIUS (*Baish, ath sòn enemic*) Deishatz que vos diga ua paraula ena aurelha, se vos platz: Per qué non me venguéretz a trapar?

EVANS (*Baish*) Ajatz paciència, se vos platz. (*En votz nauta*) Que i a mès dies qu'opressions.

CAIUS Malapèsta!, qu'ètz un covard, un pèc e un tòcho!

EVANS (*En votz baisha*) Non balhetz motiu d'arrir ad aguesti senhors, se vos platz. (*En votz nauta*) Jo daurirè eth vòste cap de mesquin damb er urinau, pr'amor d'ensenhar-vos a non comparéisher ara citacion que balhatz.

CAIUS Com s'enten, diable! Joan Rugby e vos, er ostalèr dera Camaliga, qu'ei que non l'è demorat entà acabar damb eth, non l'è demorat en lòc qu'auie dit?

EVANS Tan cèrt coma qu'è ua amna cristiana, aguest qu'ère eth lòc qu'ère indicat. Cuelhi coma testimòni ar ostalèr dera Camaliga.

OSTALÈR Padegatz-vos er un e er aute, Galés e Galic!, doctor des Galies e caperan de Gales, mètge d'amna e mètge de còs.

CAIUS A, vaquí ua bona historieta! Plan ben, plan ben!

OSTALÈR Tranquillitat è dit!, escotatz ar ostalèr dera Camaliga. Sò un politic? sò subtil? Sò un maquiavelic? Me cau pèrder ath mèn doctor? Non, que m'autrege doctrina

e medecina. Me cau pèrder ath mèn rector? Non, que m'aleçone damb paraules e parabòles. Balha-me era man, doctor terrenau; plan ben. Balha-me era man, doctor celestiau; plan ben. Hilhs dera sabença, que vos è enganhat, ar un e ar aute; vos è hèt vier entà dues parts desparières. Es vòsti còrs son orgulhosi, era vòsta pèth qu'ei ja sauvada; qu'ua botelha de vin de Canaries acabe tot aquerò; vietz, deishatz es vòstes espades en gatge. Seguis-me, òme de patz, vietz, vietz, vietz.

SLENDER (A *despart*) Ò, doça Anna Page!

(*Gessen Shallow, Slender, Page e er Ostalèr*)

CAIUS A, ja veigui se qué s'a passat. Vos pensatz qu'èm dus pècs! A, a!

EVANS Qué vos semble? Que mos a tengut de jogalha. Desiri que sigam un parelh de boni amics, e que mos apressem un shinhau es caps entà resvenjar-mos d'aguest tnhós, d'aguest estrafalari, deth vil ostalèr dera Camaliga.

CAIUS Malapèsta! de bon grat. M'a prometut que m'amiarie en endret a on s'està Anna Page. Malapèsta! Se n'a arrit massa de jo.

EVANS Li daurirè eth cap. Seguitz-me, se vos platz.

(*Exeunt*)

IX

CARRÈR MAJOR DE WINDSOR

(Entren era senhora Page e Robin)

SENHORA PAGE Endauant, endauant omenet gaujós; vos auíem hèt seguidor, mès que vos auetz tornat guida. Qué vos estimatz mès, mostrar-me era via a jo, o campar es talons deth vòste senhor?

ROBIN Que voi mès, òc ma hè, servir-vos coma un òme que non pas seguir-lo ada eth coma un caganiu.

SENHORA PAGE Qu'ètz un petit vantaire; que ja ac veigui, damb eth temps seratz un cortesan.

(Entre Ford)

FORD Erós encontre, senhora Page! Tà on vatz?

SENHORA PAGE Ò, senhor! Qu'anaua a veir ara vòsta hemna. Ei en casa?

FORD Òc, e tan desocupada que vos poirie servir de parelha enes talents de passar era estona. Me pensi que s'es vòsti marits crebèssen, vos maridaríetz totes dues.

SENHORA PAGE Òc, damb dus marits; siguetz-ne solide fòrça.

FORD A on vos auetz artenhut ad aguest gojatet?

SENHORA PAGE Non me'n posqui breubar deth maudit nòm deth que l'autregec ath mèn marit. Com se cride eth vòste senhor, gojat?

ROBIN Sir Joan Falstaff.

FORD Sir Joan Falstaff!

SENHORA PAGE Eth madeish, en persona; jamès me'n posqui rebreubar de com se ditz. Eth mèn marit e eth s'an hèt tant amics... Era vòsta hemna, didetz, ei en casa?

FORD Òc, que ja vos è dit que i é.

SENHORA PAGE Permetetz-me, senhor, m'emmalautisqui quan non la è dauant.

(Exit era senhora Page e Robin)

FORD A eth cap sancer Page? A es uelhs entà guardar? A un ombra d'èsme naturau? Solide que tot aquerò ac a en bades, que non li servís d'arren. Mon Diu! Aguest brigand se harie a vier ua carta a vint lègues damb era madeisha facilitat qu'un canon capite a vint passes. Page servís es combinasons dera sua hemna, li balhe temptacions e ocasions ara sua holia. E ara, tè, era s'en va de cap a casa, amiant ath

vaiet de Falstaff. Que non ei difícil d'endonviar era imminéncia d'ua tempèsta. Eth vaiet de Falstaff damb era! Ò, es conspiracions que son ben tramades! Tot qu'ei a mand, e es nòstes hemnes revoutades se condemnen amassa. Plan ben, jo te susprenèrè. Jo balharè coma acabada era tortura ara mia hemna; Estarnarè eth vel de vertut dera senhora Page, proclamarè que Page ei un Acteon, e de bon grat, e toti es vesins testimònis dera mia ira, exclamaràn: Aquerò ei un òme! (*Sone eth relòtge*). Eth relòtge me balhe eth senhau; era seguretat que n'è der ahèr, justifique es mies recèrques. Quan aja trapat a Falstaff m'autrejaràn mèns laudances que paraules; e tan cèrt coma qu'era tèrra ei solida, Falstaff ei ena mia casa. Anem-i.

(*Entren Page, Shallow, Slender, er Ostalèr, sir Huc Evans, Caius e Rugby*)

SHALLOW Plan content de trapar-vos, senhor Ford.

FORD Plan ben; excellenta companhia, peth mèn nòm. En casa me demore un minjar excellent; vietz toti a dinar damb jo, se vos platz.

SHALLOW Per çò que hè a jo, que m'auratz de desencusar, se vos platz, senhor Ford.

SLENDER Que m'auratz de desencusar tanben a jo. È acordat que dinariem damb era senhoreta Anna, e non i mancaria per mèns sòs des que podessa díder.

SHALLOW Qu'ei que sajam un maridatge dera senhoreta Anna Page e eth mèn cosin Slender, e aué mos an de balhar era responsa.

SLENDER Demori que me favoriratz, pair Page.

PAGE Complètament, senhor Slender, me declari eth vòste favoridor. Mès era mia hemna, senhor doctor Caius, ei absolutament ath vòste favor.

CAIUS Òc, malapèsta! e era gojata m'estime; era mia majordòma Quickly me n'a hèt a saber de tot aquerò.

OSTALÈR Ep, e qué me'n didetz deth joen senhor Fenton, que dance, camine a camalhardades, a ua joenesa esplendida, hè vèrsi, ditz paraules polides e ei embaumat de totes es flaires d'abriu e de mai? Qu'ei parièr, ei eth qui se la harà a vier; era sòrt qu'ei deth sòn costat; ei eth qui se la harà a vier.

PAGE Jamès damb eth mèn consentiment, vos ac prometi. Aguest domaisèl non a un sò horadat; Apertenguec ara còlha deth prince nocejaire e de Poins; qu'ei d'ua esfèra massa nauta, sap massa. Non, que non se valerà des mèns dits entà aganchar era ua damb era auta es miques dera sua fortuna. Se cuelh ara mia hilha, que la cuelhe sense dòt. Es mèns sòs demoren eth mèn consentiment, e eth mèn consentiment non ei per eth.

FORD Aumens vietz quauqui uns de vosati a dinar damb jo. Sense compdar damb era millhor parva, vos divertiratz. Que voi mostrar-vos a un monstre; auetz d'èster des nòsti, senhor Page; vos tanben ne seratz, estimat doctor, e vos, madeish, sir Huc.

SHALLOW Adishatz, donc; fòrça divertiment. D'aguesta manèra hestejaram melhor ena casa deth senhor Page.

(Exeunt Shallow e Slender)

CAIUS Joan Rugby, entornatz-vo'n entà casa; que vierè lèu.

(Exit Rugby)

OSTALÈR Adishatz, còrs estimats; me'n vau a trapar ath mèn nòble cavalièr Falstaff, e a béuer, ena sua companhia, vin de Canaries.

(Ges er Ostalèr)

FORD *(A despart)* Me semble que jo abans li mestrarè ua botelha que lo harà dançar. Vietz, estimatz senhors?

EVANS Anem damb vos a veir ath monstre.

(Exeunt)

X

UA CRAMBA EN ÇÒ DE FORD

(Entren era senhora Ford e era senhora Page)

SENHORA FORD Vietz, Joan, Robert.

SENHORA PAGE Guardatz! E eth tistèr dera ruscada?

SENHORA FORD Non vos cau pòur; Robin, ara prèssa.

(Entren vailets damb un tistèr)

SENHORA PAGE Hètz lèu, vietz, vietz.

SENHORA FORD Deishatz-lo aqui.

SENHORA PAGE Balhatz es vòstes ordes as vailets; ja manque pòc de temps.

SENHORA FORD Brembatz-vo'n ben de çò que vos è manat, Joan, e vos tanben, Robert. Estatz-vos a punt aqui laguens, ena pòrta dera cramba dera cervesa, e quan m'entenetz que cridi, ara prèssa, vietz de seguit; vos cargaratz enes espatles aguest tistèr, sense trantalhar, sense pòsa; e alavetz vo'lo hètz a vier entath ruscader, entath prat de Datchet; vo'lo hètz a vier e lo uedatz en redon ena hòssa que i a ena arriba deth Tamesis.

SENHORA PAGE Ac haratz punt per punt?

SENHORA FORD Les ac è dit e repetit, que saben era leçon de memòria. Gessetz e vietz tanlèu vos crida.

(Exeunt es vailets)

SENHORA PAGE A!, vaquí ath petit Robin!

(Entre Robin)

Com va espieta? Quines naues amies?

ROBIN Sir Joan, eth mèn patron, ei ena pòrta deth darrèr. Senhora Ford, que desire era vòsta companhia.

SENHORA PAGE Guardatz-me gentil pipotet, mos sauvaratz fidelitat?

ROBIN Òc, vos ac juri; eth mèn senhor non sap qu'ètz aciu. Enquia e tot m'a hèt ua menaçà dera mia libertat entà tostemp se vos didia es naues; donques que m'a assegurat que me darie eth viatge entà tota era vida.

SENHORA PAGE Qu'ès un bon gojat. Era tua discrecion te vestirà; aguest pas t'a de valer ues cauces e un gipon; mès, vau a amagar-me.

SENHORA FORD Anatz. Vè-te'n a dider-li ath tòn senhor que sò soleta. Senhora Page, brembatz-vo'n deth vòste papèr.

(Exit Robin)

SENHORA PAGE T'ac prometi. Se lo maumeti, fiula-me.

(Exit era senhora Page)

SENHORA FORD Anatz-vo'n, anatz-vo'n. Ja corregiram aguesti maus umors, aguesta gròssa esponja amarada. Que li cau ensenhar a distinguir es palomes des gralhes.

(Entre Falstaff)

FALSTAFF Jòia divina, t'è artenhut? Ara me poirè morir sense racacòr. Que ja è viscut pro. Aguest qu'ère eth tèrme dera mia ambicion. Ò, moment de benaurança!

SENHORA FORD Ò, sir Joan estimat!

FALSTAFF Senhora Ford, jo que non sai mentir, non sai vantar. Ò! senhora Ford; que vau a cométer un pecat, per un desir que se m'escape; voleria qu'eth vòste marit siguesse mòrt e acogat! T'ac digui dauant deth senhor des senhors, te haria era mia senhora.

SENHORA FORD Jo, vòsta "mia senhora", sir Joan? Per amor de Diu, que serie ua "mia senhora" plan escanulida.

FALSTAFF Qu'era cort de França ne presente a ua que se te posque comparar. D'aciu estant veigui se com eth tòn uelh egale er esclat deth diamant, qu'as es celhes enarcades dera manèra precisa que cau entà sostier era cofadura que s'estile enes retraits, era cofadura damb es vels, tota sòrta de cofadura de punt de Venecia.

SENHORA FORD Un simple mocador, senhor Joan; aguesta qu'ei era soleta cofadura que me va ben ena cara, e non vos pensetz que massa.

FALSTAFF Que ties traïdoria quan parles atau. Series ua perfècta dauna dera cort, botes eth pè damb ua fermetat que darie un caminar perfècte s'amiesses un vestit damb semicercles. Jo coneishi pro ben çò que series, se non s'i auesse trauessat era fortuna enemiga. Mès era natura qu'ei amiga tua; vai, que cau qu'ac arreconeishes.

SENHORA FORD Credetz-me, non i a arren en jo de çò que didetz.

FALSTAFF Qué ei, donc, çò que m'obligue a estimar-te? Dèisha-me convencer-te de qué i a en tu quauquarren extraordinari. Tè; jo que non posqui díder floreta per aciu, floreta per aqui, coma aguesti domaisèls ensucradi qu'an tota era mina de hemnetes desguisades d'òmes, e qu'exalen mès perhums qu'ua botiga d'erbolari en lòc des èrbes fresques. Non, que non posqui; mès t'estimi, non estimi senon a tu, e t'ac merites.

SENHORA FORD A!, non me tradidatz, sir Joan! Me cau pòur de qué estimetz ara senhora Page.

FALSTAFF Madeish serie que diguéssetz que m'agrade passejar per dauant dera pòrta d'un creditor, costat més odiós entà jo qu'era gòrja d'un dia de calor.

SENHORA FORD Òc, ei vertat, eth cèu se'n sap de com vos estimi, e un dia o un aute vo n'encuedaratz.

FALSTAFF Persevèra en aguesti boni propòsits, que jo me'n harè meritant.

SENHORA FORD E jo vos digui que vos les meritatz, pr'amor que se non, jo non les auria hargat.

ROBIN (*Darrèr deth teatre*) Senhora Ford! Senhora Ford! Vaquí ara senhora Page, tota ròia, tota panteishant, damb era guardada trebla, que volerie parlar-vos de seguit.

FALSTAFF Cau que non me veigue; m'amagarè darrèr deth ridèu.

SENHORA FORD Òc, per caritat; aguesta hemna qu'ei era malícia personificada. (*Falstaff s'amague. Entren era senhora Page e Robin*) Qué se passe? Qué se passe?

SENHORA PAGE Ò, senhora Ford! Qué auetz hèt? Qu'ètz desonorada, perduda, perduda, perduda sense sauvacion.

SENHORA FORD Mès, qué ei aquerò, estimada senhora Page?

SENHORA PAGE Ò, bon Jesús! Qu'ei impossible, senhora Ford! Auent un marit tant aunèst e cabal, balhar-li un semblable motiu de sospecha!

SENHORA FORD Quin motiu de sospecha?

SENHORA PAGE Quin motiu de sospecha! Hètz memòria. Com m'auetz enganhat!

SENHORA FORD Qué vò díder aquerò!. Per amor de Diu a on vatz a parar!

SENHORA PAGE Hemna, eth vòste marit arribarà de seguit, damb tota era justícia de Windsor ara cerca d'un gentilòme, que sivans eth ditz, ei ena sua casa en aguesti moments (sense que vos li hescatz cap oposicion) pr'amor de profitar era sua abséncia d'ua manèra criminau. Qu'ètz perduda!

SENHORA FORD (*A despart*) Parlatz mès naut. (*En votz nauta*) Demori qu'aquerò non se passarà.

SENHORA PAGE Pro que non siguesse vertat qu'auéssetz un òme aci! Çò qu'ei cèrt, aumens, ei qu'eth vòste marit vie a cercar-lo, acompanhat de mieja poblacion. Jo que me sò auançat entà balhar-vos er avís; se vos credetz innocenta, que ne serè plan contenta. Mès se de vertat auetz a quauque amic ena vòsta casa, que gesque, que gesque coma mès lèu mielhor. Non vos demoretz embadoquida; hètz que vos tornen es sentits,

defenetz eth vòste nòm, o didetz-vos adiu entà tostemp de tota satisfaccion pendent era vòsta vida.

SENHORA FORD Qué me cau hèr, amiga estimada! Que i a un gentilòme ena mia casa, e m'espaurís, mès qu'eth mèn desaunor, eth perilh que lo menace. Balharia mil liures entà que siguesse dehòra de casa.

SENHORA PAGE Òc ma hè! Deishatz córrer eth vòste *balharia, balharia*; vaquí eth vòste marit que s'aprèsse. Sabetz se com hèr-lo húger? Non l'amaguetz laguens de casa, de cap des manères! Com m'auetz amiat enganhada! Mès, aqui que veigui un tistèr. S'ei d'ua mida avienta, lo podem méter en eth. Lo caperaram damb ròba lorda, coma se la manèssetz tara ruscada. Precisement ara ei quan se hèn aguesti prètzhèts; manatz-lo mejançant era vòsta gent entath prat Datchet.

SENHORA FORD Qu'ei massa gròs entà que i càpie. Qué serà de jo?

(Entre Falstaff)

FALSTAFF Deishatz-m'ac sajar; deishatz-m'ac sajar; ua pròva! Plan que i caberè, òc. Seguitz eth conselh dera vòsta amiga. Que i caberè.

SENHORA PAGE Com! Sir Joan Falstaff! Cavalièr, atau complitz çò que didie era vòsta carta!

FALSTAFF T'estimi, non estimi senon a tu; ajuda-me a gèsser d'aci, dèisha que me bota aqui laguens... Jamès...

(Entre en tistèr, s'i cale e lo capèren damb ròba lorda)

SENHORA PAGE Robin, ajuda-mos a caperar ath vòste senhor. Cridatz as vòsti vailèts, senhora Ford. A, cavalièr traïdor!

SENHORA FORD Ep Joan!, Robert, Joan! *(Exit Robin. Entren es dus vailèts)* Cuelhetz, hètz-vos a vier aguesta ròba lorda, passatz ua pèrga pes dues anses; mon Diu, be n'ètz de caumosi! Amiatz-lo entath ruscader, en prat Datchet; Lèu, lèu, ath mès córrer!

(Entren Ford, Page, Caius, sir Evans)

FORD Apressatz-vos, se vos platz. S'è sospechat pègament, vos arreconeishi eth dret de trufar-vo'n de jo; non m'estauvietz, se siguesse atau, es repotecs, que les aurè meritadi. Posatz-vos! Entà on amiatz aquerò?

ROBERT Entath ruscader, plan.

SENHORA FORD Bè! Quin besonh n'auetz de saber entà non l'amien? Son aguesti es vòsti ahèrs? Non mancarie senon que vos ocupèssetz dera ruscada!

FORD Ac amiatz entà lauar? Se jo podessa lauar madeish era mascara deth mèn nòm! Cornut, cornut, un vertadèr cornut, ja vos responi; e enquia e tot cornut nauèth, d'aguesta tempsada. (*Exeunt es vailets en tot hèr-se a vier eth tistèr*) Senhors, aguesta net è soniat; ja vos condarè eth mèn sòmi. Comencem per cercar es mies claus; aciú que son. Pujatz, anatz d'un costat en aute, visitatz es mies crambes, flairatz pertot; eth nòste vop qu'ei en param, ne sò segur; deishatz que barra aguesta gessuda. E ara hètz ua batuda pera clòsa.

PAGE Planvolut senhor Ford, padegatz-vos; que vos hètz escarni a vos madeish, aquerò qu'ei massa.

FORD Que m'ei parièr, senhor Page, que m'ei parièr. Pugem, senhors; vos divertiratz. Seguitz-me, senhors.

EVANS Tot aquerò son visions, e gelosies fantasmagoriques.

CAIUS Malapèsta! non ei aguesta era mòda de França; en França non i a gelosi.

PAGE Seguim-lo, senhors, donques qu'eth ac vò; guardem eth resultat des sues inquisicions.

(*Evans, Page e Caius, exeunt*)

SENHORA PAGE Non vos semble era comèdia doblament divertida?

SENHORA FORD Sabi pas a quin des dus sò mès contenta d'auer atrapat, s'ath mèn marit o a sir Joan.

SENHORA PAGE Quines angoishes è passat quan eth senhor Ford a preguntat se qué i auie en tistèr!

SENHORA FORD Me cau pòur de qué non s'age de lauar ada eth tanben. Que l'auram hèt un servici, enviant-lo a cuélher un banh.

SENHORA PAGE Que lo pengem ad aquest brigand que non pense senon en gorrinaries; voleria veir a tota era gent dera sua raça passant aquestes angonies.

SENHORA FORD Dilhèu eth mèn marit aurà auut bèth motiu particular entà sospechar que sir Joan ère aciú. Jamès l'è vist damb ua gelosia tan dehòra de mida.

SENHORA PAGE Ja traparè era manèra de saber-me'n: mès encara mos auem de divertir a cargue de Falstaff. Era sua fèbre de libertinatge non se guarirà damb aquest solet remèdi.

SENHORA FORD Li manaram ara senhora Quickly, aguesta pèga espelhandrada, entà desencusar-mos de qué l'agen lançat ena aigua, e autrejar-li ua naua esperança que li serà motiu de un aute correctiu.

SENHORA PAGE Ben pensat. Balhem-li un rendetz-vos, deman tàs ueit, entà que vengue a recéber ua compensacion.

(Tornen a entrar Ford, Page, Caius e sir Huc Evans)

FORD Que s'a honut, dilhèu eth pèc s'a vantat de causes qu'èren mès enlà deth sòn aubir.

SENHORA PAGE Entenetz?

SENHORA FORD Òc, òc, caratz. Senhor Ford, me tractatz d'ua manèra gentila, non ei vertat?

FORD Òc, òc, senhora.

SENHORA FORD Diu hèsque qu'es vòstes accions siguen melhores qu'es vòsti pensaments.

FORD Anatz-vo'n.

SENHORA PAGE Senhor Ford, que vos auetz hèt un magre servici.

FORD Plan, plan, que sò jo que n'amii era pena.

EVANS Se i a quauqu'un laguens dera casa, enes crambes, enes còfres, enes armaris, qu'eth cèu non me perdone es pecats eth dia deth Judici Finau.

CAIUS Malapèsta! Jo digui madeish. Non i a un arrat.

PAGE Vai, vai, senhor Ford! Non vos hè vergonha? Quin mau esperit, quin dimòni vos a calat ena tèsta semblables pensades? Non voleria cuélher ua malautia d'aguesta sòrta, ne per toti es tresaus deth castèth de Windsor.

FORD Que sò estat culpable, senhor Page; e pagui era pena.

EVANS Qu'ètz malaut per auer ua mala consciéncia. Era vòsta hemna ei ua dauna tant aunèsta que se la pòt escuélher entre cinc mil e enquia e tot entre cinc centes.

CAIUS Malapèsta! Qu'a tot er anament d'ua hemna que s'estime.

FORD Melhor que sigue atau. Senhors, vos è prometut un dinar. Vietz; mentretant haram un torn peth parc; desencusatz-me, se vos platz. Ja vos condarè se per qué siguec tot aquerò. Anem, hemna mia; anem, senhora Page; desencusatz-me, se vos platz. Vos ac demani de tot còr, desencusatz-me.

PAGE Anem, senhors, entrem. Òc ma hè, lo botaram coma un sant Latzèr. Jo, dera mia part, vos convidi a esdejoar deman, ena mia casa, e dempús a caçar audèths. Qu'è un falcon admirable entà anar peth bòsc. D'acòrd?

FORD Complètament.

EVANS   Se n'i va un, jo que serè eth dusau dera còlha.

CAIUS   Se n'a un o dus, jo que serè eth tresau.

FORD   Senhor Page, vietz, hètz-me eth favor.

(Exeunt. Evans e Caius demoren solets)

EVANS   E vos, hètz-me eth favor de brembar-vo'n d'aqueth maganhaire òme ròi dera Camaliga.

CAIUS   Òc, òc, de tot còr.

EVANS   Aguest maganhaire òme ròi des arridalhades e facècies.

(Exeunt)

XI

UA CRAMBA EN ÇÒ DE PAGE

(Entren Fenton e era senhoreta Anna Page)

FENTON Veigui que jamès ena mia vida poirè arténher era bona afeccion de ta pair. Non persutes, donc, a adreçar-me-i, Anneta mia.

ANNA Mon Diu!, donques com ac haram?

FENTON Ages era adretia d'obrar peth tòn compde. Eth bote coma obstacle era mia nauta neishença; se pense que jo sonque voi reparar, damb es sòns cabals, eth rambalh dera mia fortuna. Encara trape d'auti motius de brega: me balhe era colpa des eventides parelhes que damb eres viuí, e sostie qu'ei impossible que jo te considera de ua auta manèra que d'un eretatge.

ANNA Dilhèu a rason.

FENTON Non; ac juri dauant deth cèu, per tota era mia felicitat deth futur. Qu'ei cèrt, ac cohèssi, qu'es cabals de ta pair sigueren eth prumèr motiu que m'encaminèren a aufrir-te es mèns aumenatges; mès, quan hèja per manèra d'agradar-te, de seguit te trapè fòrça mès valuosa qu'er aur amonedat, o es riqueses que se sarren laguens des saques; e ara ja non voi mès fortuna qu'era de gaudir-te.

ANNA Planvolut senhor Fenton; a maugrat de tot, non vos cansetz de recercar era benvolença deth mèn pair; senhor Fenton, calatz-vos en aguest ahèr sense pòsa. S'era vòsta sollicitud e es pregàries mès umiles non i pòden arren, alavetz... alavetz, escotatz ua paraula.

(Se retiren entà un costat pr'amor de parlar)

(Entren Shallow, Slender e era senhora Quickly)

SHALLOW Senhora Quickly, interrompetz eth collòqui; eth mèn parent desire blagar peth sòn compde.

SLENDER Ça que la, conven que balha eth còp. Endauant, que sonque ei quèstion d'alugar-se un shinhau.

SHALLOW Non vos espaurigatz, cosin.

SLENDER Ò, era que non m'espaurís; era arai; sonque se passe que me cau pòur.

QUICKY Escotatz, eth senhor Slender volerie dider-vos dues paraules.

ANNA De seguit sò damb eth. Eth qu'ei er escuelhut deth mèn pair. *(A despart)* Tres centes liures de renda non se meriten pòques ne guaires manies e ridiculs!

QUICKLY E com se trape er estimat senhor Fenton? Ua parauleta, deishatz que vos digue ua parauleta.

SHALLOW S'aprèsse. Coratge, cosin mèn. Ò, gojat, tu auies un pair...

SLENDER Jo auia un pair, senhoreta Anna. Eth mèn cosin vos poirie condar istòries plan divertides. Plavolut cosin, condatz-li, vos ac prègui, ara senhoreta Anna, era istòria des dues auques qu'eth mèn pair embarrèc en un corrau.

SHALLOW Senhoreta Anna, eth mèn cosin vos estime.

SLENDER Òc, vos estimi mès qu'a quinsevolh auta hemna deth Comdat de Gloucester.

SHALLOW Vos harà víuer damb toti es aunors degudi ara vòsta categoria.

SLENDER Que ne responi jo, e per çò que tanh ad aquerò non cranhi a quinsevolh linhatge, laguens dera ordre d'escudaria.

SHALLOW Que portarà ena caisha noviau cent cinquanta liures.

ANNA Mon brave senhor Shallow, deishatz que me hestege eth madeish.

SHALLOW Gràcies, de vertat, gràcies per aguest encoratjament. Cosin, Anna vos cride; vos dèishi hèr.

ANNA Senhor Slender?

SHALLOW Senhoreta Anna?

ANNA Explicatz es vòstes voluntats.

SLENDER Es mies voluntats! A, a!, me hèt看 gràcia! Peth favor deth cèu encara non sò pro malaut entà hèr testament e dictar es mies voluntats.

ANNA Vos demani solet se qué voletz de jo.

SLENDER Per çò que hè a jo, a jo en persona, que non voi arren, o coma molt, plan pòca causa. Eth vòste pair e eth mèn oncle an hèt quauque acòrd e s'era causa a capitada m'anarà d'aquerò mès ben, e se non, qué i va'm a hèr! Sòrt entad aqueth que l'age! Eri vos pòden explicar mielhor que jo er estat dera qüestion. Guardatz; demanatz-l'ac ath vòste pair; vaquí qu'arribè.

(Entren eth senhor e era senhora Page)

PAGE Òla, estimat Slender! Estima-lo, Anna, hilha mia. Com, se qué veigui? Qué i hè aciú eth senhor Fenton? Senhor, me hèt看 ua vertadèra ofensa en non deishar en patz era mia casa. Ja vos didí, se non m'enganhi, qu'è dispausat dera mia hilha.

FENTON Senhor Page, non vos alugetz.

SENHORA PAGE Mon brave senhor Page, deishatz d'importunar ara mia hilha.

PAGE Que non ei entà vos, era gojata.

FENTON Senhor, me voleríetz escotar?

PAGE Non, planvolut senhor Fenton. Entrem, senhor Shallow; entrem, Slender, hilh mèn. Senhor Fenton, vos, sabedor coma n'ètz des mèns projèctes, m'ofensatz.

(Exeunt Page, Shallow e Slender)

QUICKLY *(A Fenton)* Parlatz damb era senhora Page.

FENTON Planvoluda senhora Page, en tot estimar ara vòsta hilha d'ua manèra absolutament aonorabla me creigui obligat a sostier es mies pretensions sense pòsa, a maugrat des trebucs, es remocades e es conductes agressiuas. Hètz-me eth favor de protegir-me.

ANNA Mair mia, non me maridetz damb aqueth badòc.

SENHORA PAGE Que non ei aguest eth mèn desir, vos cèrqui un marit de fòrça milhor qualitat.

QUICKLY Qu'ei eth mèn patron eth doctor.

ANNA Per amor de Diu! Que m'estimaria mèns èster acogada o veder-me perseguida d'ua ploja d'arravets.

SENHORA PAGE Vai, non vo'n hescatz!, senhor Fenton, que non serè era vòsta amiga ne era vòsta enemiga. Me'n saberè de s'era mia hilha vos estime, e çò que gesque d'aguest particular, decidirà era mia conducta. Enquia alavetz, adishatz, senhor; que cau qu'Anneta entre en casa; se non, sa pair rondinarie.

(Exeunt era senhora Page e Anna)

FENTON Adishatz, estimada senhora; adishatz, Anneta.

QUICKLY Aquerò qu'ei òbra mia; Vai, li didí, voleríetz sacrificar ara vòsta hilha a un pèc o a un mètge? Ac vedetz, senhor Fenton? Qu'ei òbra mia.

FENTON Te balhi es gràcies, e te prègui qu'aguesta net cerques ua escadença entà autrejar aguest aneth ara mia estimada Anneta; e queda-te aquerò per çò deth trebalh.

(Exit)

QUICKLY Vè-te'n, e qu'eth cèu te balhe bona sòrt. Qu'ei un tròç de pan. Ua hemna passe a trauèrs deth huec e dera aigua entà servir a un òme atau. Ça que la, jo voleria qu'eth mèn patron arthenhèsse ara senhoreta Anna, o dilhèu voleria que l'arthenhèsse eth senhor Fenton? Que harè tot çò que posca per toti tres, pr'amor que les ac prometí, e tierè era mia paraula, mèns particularament quedarè ben damb eth senhor Fenton. Ara

que i pensi, es dues senhores m'an balhat un aute encargue entath cavalièr sir Joan Falstaff. Be ne sò de pèga d'embadoquir-me atau.

(Exit)

XII

UA CRAMBA EN OSTAU DERA CAMALIGA

(Entren Falstaff e Bardolf)

FALSTAFF Bardolf!

BARDOLF Ath vòste servici.

FALSTAFF Vè-te'n a cercar ua gèrta de vin d'Espanha; e cala-i ua torrada entà jo. *(Ges Bardolf)* È viscut tants ans entà que m'amien laguens d'un tistèr coma un molon de lorderes e entà èster lançat en Tamesis? Plan ben, plan ben! Se m'expausi bric mès a semblabla aventura que se hèsquen a vier eth mèn cervèth entà coquilhons, e que los balhen a un gosset coma aninòs de començament d'an. Es panaires m'an vessat en canau damb tan pòc racacòr coma s'auessen estofat un reng de caderets encara cès. E per çò des mies dimensions se pòt imaginar un se me cabussi damb guaira rapiditat. Encara qu'eth hons auesse estat baish de tot deth lunfèrn, i auria arribat. Erosament era aigua non ère abondiu, e en aqueth costat ère plia de sable. Que m'auria estofat; ei ua mòrt qu'è en òdi, pr'amor qu'era aigua diden que te va holant, e guarda quina mina auria hèt quan siguessa holat; ua vertadèra montanha de carn passada.

(Torne Bardolf damb eth vin)

BARDOLF Que i a era senhora Quickly, senhor. E vò parlar-vos.

FALSTAFF A, a! Botem prumèr un shinhau de vin d'Espanha ena aigua deth Tamesis. Qu'è eth vrente tan gelat coma s'auessa avalat bòles de carn hètes de nhèu coma se siguessen pilules entà refrescar-me es arnelhs. Didetz-li que vengue.

BARDOLF Entratz, brava senhora.

(Entre Quickly)

QUICKLY Damb eth vòste permís. Desencusatz-me. Bon dia, Senhoria.

FALSTAFF Hè-te a vier totes aguestes copes; premanis-me un bòl de vin d'Espanha damb sucre.

BARDOLF Damb ueus, senhor?

FALSTAFF Non; solet e naturau. que jo non voi seme de poric laguens dera mia beuenda.

(Exit Bardolf) Qué auem?

QUICKLY Ara bona fe, senhor, que vengui a trapar a Vòsta Senhoria de part dera senhora Ford.

FALSTAFF Era senhora Ford? Que ne sò plan ressentit; quin rambalh; qu'è es laguens inundats.

QUICKLY Per amor de Diu! Ai, senhor, que non n'a eth tòrt era senhora; qu'an estat es sòns vaillets, que s'an enganhat enes sues ordes.

FALSTAFF Jo tanben me sò enganhat en fidar-me dera hòla promesa d'ua hemna.

QUICKLY A, senhor! qu'ei en un mar de lèrmes; se la vedéssetz se vos trincarie eth còr. Eth sòn marit va aguest maitin a caçar audèths; era vos prègue que vengatz un aute còp ena sua casa entre nau e dètz. M'a encomanat que vos ac hèsca a saber ath mès còrrer; jo vos prometi que vos padegarà dera vòsta mala ventura.

FALSTAFF Plan ben, que sò d'acòrd de tier-li ua auta visita. Didetz-li que reflexione ben, qu'un òme non a prètz. Que considère era sua fragilitat, e valòre era mia excelléncia.

QUICKLY L'ac diderè, senhor.

FALSTAFF Non vo'n desbrembez. Entre ueit e nau, non ei atau?

QUICKLY Entre ueit e nau, senhoria.

FALSTAFF Plan ben; anatz-vo'n; que se'n pòt fidar.

QUICKLY Qu'era patz sigue damb vos, senhor.

FALSTAFF M'estone que non campe eth senhor Brook; m'auie demanat que lo demorèssa aciu; es sòns sòs me tien eth còr panat. A!, aciu que l'auem.

(Entre Ford)

FORD Diu vos age, senhor.

FALSTAFF Com vatz, senhor Brook? Vietz, plan, entà esclarir se qué s'a passat entre era senhora Ford e jo.

FORD Agust qu'ei er objècte dera mia visita, plan que òc.

FALSTAFF Senhor Brook, que non vos voi enganhar; sò anat ena sua casa ara ora senhalada.

FORD Plan, senhor, e com vos receberen?

FALSTAFF Senhor Ford, d'ua manèra plan desagradua.

FORD Com ei aquerò? Dilhèu i auec bèth cambiament en còr d'era?

FALSTAFF Non, senhor Brook, mès eth sòn marit, de tèsta cornuda, qu'era gelosia tie en un trebolament sense pòsa ne cauma, arribèc pendent era entrevista, en moment que s'acabauen es punets, amorasses e mutuaus protestes qu'auíem entrat en convèrsa.

Amiaue ua còlha d'amics sòns qu'ena sua inquietud les auie escauhat eth cap, en tot ahiscar-les a cercar-me laguens dera casa.

FORD   Vai! Mentre vos èretz aqui?

FALSTAFF   Mentre jo èra aqui.

FORD   E Ford vos a cercat sense poder trapar-vos?

FALSTAFF   Escotatz. Per benaurança mia, campèc en moment oportun ua tau senhora Page; aguesta mos avisèc dera arribada de Ford; era hemna de Ford non sabie se qué se pescaue, mès a tot darrèr me heren gèsser laguens deth tistèr dera ruscada.

FORD   Laguens deth tistèr dera ruscada?

FALSTAFF   Òc, edart fatau, laguens eth tistèr dera ruscada, me cachèren enquia estofar-me jos un molon de camises, de pelhes lordes, de michons, de tovalhons greishosi; tot çò que formaue, senhor Brook, eth concèrt mès pudentós de flaires insuportables que jamès age auut eth nas uman.

FORD   Vos i estéretz guaire temps?

FALSTAFF   Ara enteneratz, senhor, tot çò qu'è patit per botar ad aguesta hemna malefica ath vòste servici! Quan quedè cachat d'aguesta manèra laguens deth tistèr, dus brigands, que servissen en çò de Ford, arribèren; e coma qu'era sua patrona les auie manat que m'amièssen en prat Datchet en qualitat de ròba lorda, me cuelheren sus es sues espatles. Trapèren ena pòrta ath sòn patron plan indignat, e gelós coma un taure; e les demanèc un o dus còps quina causa amiauven laguens deth tistèr. Jo tremolaua coma era huelha en arbe, cranhent qu'aqueth hòl acabat non i volesse méter eth uelh; mès eth destin, que l'a ornat de còrnes, arturèc era sua man dèstra; alendè. Eth entrèc entà contunhar era sua recèrca, e jo gessí coma un molon de ròba. Mès, guardatz ben, senhor Brook; me calec patir es angonies de tres mòrts desparièrs; prumèr er esglai inconcebible de veder-me descubèrt peth gelós, hèt ua plan vila craba; dempús, veder-me torçat coma ua bona huelha d'acèr espanhòu laguens dera circonfèrècia d'un receptacle, damb es punhs tocant era punta de pès, e eth cap entre es talons; e fin finau d'èster empresoat coma un còs en dissolucion laguens de ròbes pudesenques que fermentauen per çò dera sua brutícia. Imaginatz-vos; un òme deth mèn linhatge! Un òme coma jo que cranh era calor coma se siguesse hèt de pinta; un òme que de contunh ei amarat coma se se honesse; qu'ei un vertadèr miracle que non m'aja mòrt estofat. E imaginatz-vos que quan aquerò ja non se podie tardar, quan ja èra miei codut en mèn pròpri lard, hèt ua sòrta d'aguisat olandés, m'an lançat en Tamesis, m'an refrescat laguens dera aigua viua coma un hèr rosent de shivau! Didetz-me s'aquerò non ei espaventós, senhor Brook!

FORD   Plan que òc, senhor, sò desconsolat de qué ajatz patit totes aguestes passades per amor de jo. Vaquí es mies esperances falhides; que ja non poiratz hèr cap auta pròva.

FALSTAFF   Senhor Brook, abans de declarar-me vençut d'aguesta manèra, voleria mès èster lançat en Etna coma ne siguiú en Tamesis. Aguesta maitiada eth marit se'n va a caçar audèths, e era m'a anonciat ua naua citacion. Me demore de ueit a nau, senhor Brook.

FORD   Que ja son es ueit tocares, senhor.

FALSTAFF   Qué didetz! Donques m'en vau entara citacion. Vietz a veder-me quan volgatz; vo'n saberatz de com van es causes; era qu'a d'èster vòsta; atau acabarà complètament era mia òbra. Adishatz, adishatz, que serà vòsta, senhor Brook. Senhor Brook, amiaratz còrnes coma se siguéssetz Ford.

(Ges)

FORD   Ò! Mon diu! qu'ei ua enganha! ei un sòmi!. Esdegatz-vos, senhor Ford; esdegatz-vos, esdegatz-vos, senhor Ford! Vaquí, senhor Ford, que vos maumeten eth vòste milhor perpunt. Vaquí es funèstes consequéncias deth matrimòni e d'auer ròba e tistèrs de ruscada. Plan ben!, proclamarè era mia situacion; agarrarè ad aquest òme de vicis; que serà en casa, non se me poirà escapar, ne sò segur. Non se pòt calar laguens d'ua pòcha, ne esguiltar-se laguens d'un petit calaish deth pebe: mès, per pòur de qué eth dimòni que lo guide non li prèste supòrt, voi escorcolhar es lòcs a on serà impossible que i sigue. Donques que non posqui evitar d'èster çò que sò, era certitud que n'è non me balharà cap tipe de conformitat; se sò cornut, ai des que se meten entre es mies còrnes!

(Ges)

XIII

CARRÈR MAJOR DE WINDSOR

(*Entren era senhora Page, era senhora Quickly e William*)

SENHORA PAGE Te penses que ja ei en çò dera senhora Ford?

QUICKLY Segur que i deu èster, o ei a mand d'arribar-i; vos assegurí qu'ei emmaliciat de mala manèra pr'amor que lo trempèretz. Era senhora Ford vos demane que vengatz de seguit.

SENHORA PAGE En ua segonda que sò damb era; sonque me cau hèr ua soleta causa: acompanhar entara escòla ath mèn petit hilh. Mès guarda, aciú que vie eth sòn mèstre. Ne sò solide fòrça de qué aué hèn hèsta. (*Entre Evans*) Com ei aquerò, sir Huc, qu'ei que non i a escòla aué?

EVANS Non; eth senhor Slender vò que deishem jogar as mainatges.

QUICKLY Benedit sigue eth sòn bon còr!

SENHORA PAGE Sir Huc, ditz eth mèn marit qu'eth mainatge non va guaire ben enes sòn estudis. Hètz-li quauques preguntes, se vos platz, sus eth sòn rendement.

EVANS William, apresca-te; lhèua eth cap, vai.

SENHORA PAGE Vene, hilhet mèn, lhèua eth cap, respon ath senhor mèstre. Non ages pòur.

EVANS A veir, didetz-me guaires son es classes de nòms deth substantiu.

WILLIAM Dues.

QUICKLY Ai, ai! jo auria dit que de *nombra* non n'a qu'ua, pr'amor que tostemp era gent blague sonque dera *nombra*.

EVANS Deishatz de parlotejar. Com se ditz mainatge en latin?

WILLIAM *Puer*.

QUICKLY Ai, senhor, que ja ei bona vertat qu'era mainadesa son uns *pues*!

EVANS Qu'ètz era hemna mès badòc dera tèrra; caratz, per amor de Diu. Qué ei *minerau*, gojat?

WILLIAM Ua pèira.

EVANS E era pèira se qué ei?

WILLIAM Ua ròca.

EVANS Non, òme, non, era pèira ei un *minerau*. Cala-t'ac ben ena tèsta, se te platz.

WILLIAM *Minerau.*

EVANS Plan ben. William, d'a on gessen es articles?

WILLIAM Deth pronòm, e se declinen atau: *Singulariter nominativo, hic haec hoc.*

EVANS *Nominativo, hig haeg hog.* Mete-i es cinc sentits, fixa-te-i ben. *Genitivo, huius.* Plan, donc, quin ei er acusatiu?

WILLIAM *Accusativo, hunc.*

EVANS Se te platz, guarda de hèr memòria, gojat: *Accusativo, hung, hang, hog.*

QUICKLY Un *cranc coc*. Vaquí un latin de codina.

EVANS Hemna, abandonatz era parlòta. Com hè eth cas focative, William?

WILLIAM O!, vocatiu, o!

EVANS William, eth focative ei *caret*, rebrembatz-vo'n ben.

QUICKLY Ara veiratz! Tanti còps qu'ac digui jo aquerò de carat!

EVANS Acabatz d'un còp, mestressa.

SENHORA PAGE Vai, vai, tranquillitat.

EVANS A veir, William, didetz eth cas genitive en plurau.

WILLIAM Eth cas genitive?

EVANS Òc.

WILLIAM Genitive: *horum, harum, horum.*

QUICKLY Qué diables li conde deth *tiu* de Jenny? Er oncle de Jenny qu'ei un coquin, e era sua vida non li pòt servir de cap exemple ath mainatge.

EVANS Brava hemna, qu'ètz ua descarada.

QUICKLY Pro que ne siguessa! Tè, ara qué li condatz ath mainatge! A qué vie explicar tot aquerò der *hic*, e deth còder crancs, e hèr-li a saber es istòries des perdudi dera ciutat! Qu'ei ua manèra plan lèja de quedar!

EVANS Ò, hemna, jo me pensi qu'as eth cap esberecat. Qu'ei que non comprenes era natura des casi, des genres e des nòms? Ès ua creatura tan pèga coma un posque desirar.

SENHORA PAGE Silenci, per amor de Diu.

EVANS Ara, William, ditz-me quauqua declinacion pronominau.

WILLIAM Les sò desbrembades, de vertat.

EVANS *Hic, haec, hoc.* Se desbrembatz es *hics*, es *haecs* e es *hoc*s vos castigarè damb eth foet. E ara anatz-vo'n a jogar se voletz. Anatz-vo'n.

SENHORA PAGE Qu'ei mès entraïnat de çò que me pensaua.

EVANS Qu'a era memòria alugada. Adishatz, senhora Page.

SENHORA PAGE Adishatz, planvolut sir Huc. (*Exit sir Huc*). Entà casa, mainatget; non podem pèrder ua soleta menuta.

(*Exeunt*)

XIV

UA CRAMBA EN ÇÒ DE FORD

(Entren era senhora Ford e Falstaff)

FALSTAFF Senhora Ford, eth desengust que sentetz, esbugasse eth que jo sentia. Veigui qu'er amor que m'auetz sap pro ben es consideracions que me son degudes; jo prometi complir damb vos suenhosament, e aquerò non sonque, senhora Ford, en aquerò que tanh ath simple dèuer amatòri, senon en toti es sòns entorns, dependències e ceremònies. Mès, aué n'ètz segura contra es irrupcions deth vòste marit?

SENHORA FORD Se n'a anat a caçar audèths, trende sir Joan.

(Era senhora Page, laguens)

SENHORA PAGE Que Diu vos age, senhora Ford.

SENHORA FORD Entratz ena mia cramba sir Joan.

(Exit Falstaff. Entre era senhora Page)

SENHORA PAGE Bon dia, cara de ròsa. Didetz-me, auetz a bèth un en casa?

SENHORA FORD Jo? Ad arrés, se non ei as mèns vailets.

SENHORA PAGE M'en posqui fidar?

SENHORA FORD Arrés, qu'ei plan cèrt. *(Baish)* Parlatz mès naut.

SENHORA PAGE Plan ben; sò fòrça contenta de qué non i age arrés.

SENHORA FORD Per qué?

SENHORA PAGE Per qué, vesia? Sabetz-vo'n de qué eth vòste marit a requeigut enes sues prumèras holies. Que l'aurietz d'enténer aqui baish, damb eth mèn marit, com s'embadoquis, com s'enrauquis de parlar contra toti es maridats, com mauditz era descendéncia d'Eva, de quin color que sigue; que l'aurietz de veir pataquejant-se eth front e cridant: Gessetz, o còrnes! De sòrta que quinsevolh frenesia que jo aja vista en aguest mon, ara me semble doçor, moderacion e tranquillitat se la compari damb era sua fèbre. Vos felicitati de tot còr de non auer ath cavalièr en casa.

SENHORA FORD Com! Que'ei que dilhèu parle d'eth?

SENHORA PAGE Que non parle de ua auta causa, e declare damb juraments que mentre ager lo cercaue, se lo heren a vier en un tistèr; l'assegure ath mèn marit qu'eth cavalièr ei aciu a maugrat tot; e l'a hèt abandonar era cacilha autant ada eth coma a toti es auti pr'amor de mostrar-les era vertat des sues sospeches.

SENHORA FORD Qu'ei qu'encara son luenh, senhora Page?

SENHORA PAGE Plan que non, son ja apròp, ath començament deth carrèr, de seguit arribaràn.

SENHORA FORD Que sò perduda; eth cavalièr qu'ei aciù.

SENHORA PAGE A!, alavetz ètz perduda, non i a remèdi; e eth cavalièr se pòt tier ja per mòrt. Quina sòrta de hemna ètz? Hètz-lo gèsser, hètz-lo gèsser. Que vau mès un shinhau d'avergonhament que non pas er assassinat.

SENHORA FORD E per a on gesserà? A on lo podem amagar? Non lo podem botar cap laguens d'un tistèr.

(Entre Falstaff)

FALSTAFF Non, que non voi botar-me un aute còp laguens deth tistèr; mès, non posqui húger abans qu'arribè?

SENHORA PAGE En nòm de Diu!, tres germans deth senhor Ford, damb pistòles enes mans s'estan ena pòrta pr'amor de qué non gesque arrés. Se non siguesse per eri, vos poiríetz escapar abans de qué campèsse. Mès se qué hètz? Vai!

FALSTAFF Se qué hèsqui? Vau a filar-me pera humenèja.

SENHORA FORD Malerós!, qu'ei a on toti descarguen es fusilhs en arribar dera cacilha. Baishatz entath horn.

FALSTAFF A on ei?

SENHORA FORD Enquia e tot aquiù vos cercarien, òc ma hè. Que non i a ena casa un armari, un còfre, ua caisheta, un horat, un potz, un lòc qu'eth non age detalhat en un inventari qu'a per escrit, e que li servís entà hèr memòria; Tot ac repasse damb er inventari ena man. Que non i a manèra d'amagar-vos laguens dera casa.

FALSTAFF Alavetz me cau gèsser.

SENHORA PAGE Se gessetz damb era vòsta madeisha figura, qu'ètz mòrt. Dilhèu se gesséssetz desguisat...

SENHORA FORD Com lo poiríem desguisar?

SENHORA PAGE Mon Diu, sabi pas, de vertat. Que non i a cap ròba de hemna pro ampla entada eth; se l'auéssem, damb un capèth de hemna, ua masca e ua còfa non l'arreconeisherien cap.

FALSTAFF Estimades amigues, que se vos acodisque bèra causa, quina que sigue, abans de perméter que se passe un malastre.

SENHORA FORD Era tia dera mia sirventa, aquera hemnassa de Brentford, deishèc un vestit en estatge de naut.

SENHORA PAGE A fe de Diu qu'ei aquerò çò que mos convenguie. Qu'ei tan gròssa era coma eth. Tanben auratz eth sòn capèth de frisa, e era sua masca. Pujatz naut sense pèrder temps, sir Joan.

SENHORA FORD Pujatz, pujatz, estimat sir Joan, mentre era senhora Page e jo vos cercam bèra còfa que vos vage ben.

SENHORA PAGE Corretz, corretz; de seguit seràtz apraiat. Metetz-vos eth vestit.

(Exit Falstaff)

SENHORA FORD Voleria qu'eth mèn marit lo trapèsse hèt un carnaval. Que non pòt tier ara vielha Brentford, la hè bruisha, l'a proïbit que vengue en casa, e l'a menaçat d'escauhar-li era codena.

SENHORA PAGE Pro qu'eth cèu l'amie entath baston deth tòn marit, e ara seguida qu'eth diable botge eth baston!

SENHORA FORD Mès ei vertat que vie eth mèn marit?

SENHORA PAGE Plan que òc! Enquia e tot parle deth tistèr. Segur se n'aurà sabut de bèra causa, sabi pas com.

SENHORA FORD Non mos tardaram guaire a saber-mo'n. Li diderè as mèns vaillets que tornen a hèr-se a seguir eth tistèr, e atau lo traparà ena pòrta coma er aute viatge.

SENHORA PAGE Plan ben, mès sabetz-vo'n qu'arribarà d'un moment en aute. Pensem ena vestimenta dera bruisha de Brentford.

SENHORA FORD Deishatz-me que prumèr de tot balha es mies ordes as vaillets per çò deth tistèr. Pujatz, vos autrejarè ua còfa.

SENHORA PAGE Pro qu'acabèsse en ua horca, aguest miserable libertin! Jamès l'auram tractat coma eth se merite! Ena nòsta actuacion s'i veirà era demostracion de qué es hemnes pòden èster alègres e vertuoses ath còp. Nosates, qu'arrim e jogam en tot moment, non hèm cap de mau ad arrés. Que ditz ben er arrepervèri: *tie compde deth gat que non miaule.*

(Exit. Entren es vaillets)

SENHORA FORD Au, vosati metetz-vos un aute còp eth tistèr enes espatles; eth vòste senhor qu'ei lèu lèu ena pòrta; se vos mane que lo deishetz en solèr, aubeditz-lo. Va, ara prèssa.

(Exit)

PRUMÈR VAILET Vene, tu, e lheueth eth paquet.

DUSAU VAILET Diu volgue que non l'aumplisque encara un cavalièr!

PRUMÈR VAILET Me semble que non. M'èstimaria mès amiar eth tistèr plen de plom.

(Entren Ford, Page, Shallow, Caius e Evans)

FORD Coma volgatz, senhor Page. Mès s'era causa se demòstre, saberíetz de bèth remèdi avient entà que jo non sembla un pèc? En solèr eth tister, vailets. Cridatz ara mia hemna. Au, galan domaisèl, gessetz deth tistèr! Qu'ètz eth supòrt dera infàmia, brigands! I a ua coalicion, ua aliança, un complòt, ua conspiracion contra jo; mès tot se virarà contra eth maudit dimòni. Ep!, hemna! Gessetz, campatz, campatz; campatz quan jo vos ac demani; ara mo'n saberam se quina ròba plan aunèsta amiatz ara bugadaria.

PAGE Francament, aquerò ei massa, senhor Ford; que non se vos pòt deishar en libertat mès estona; vos auram d'embarrar.

EVANS Aquerò qu'ei holia, ei tan hòl coma un gosset rabiós.

(Entre era senhora Ford)

SHALLOW Aquerò non ei polit, senhor Ford, credetz-me, non ei bric polit.

FORD Aquesta ei precisament era mia pensada. Apressatz-vos, senhora Ford, senhora Ford, hemna coma cau, hemna coma cau, esposa modèsta, creatura plan vertuosa qu'a per marit a un gelós capvirat; Apressatz-vos. Era mia sospecha qu'ei pèga, vertat, senhora?

SENHORA FORD Eth cèu ei testimòni de qué obratz damb injustícia se pensatz qu'è cometut bèra turpitud.

FORD Fòrça ben dit, ò front capinaut! Tietz aguest ton. Au, brigand, gessetz.

(Lance era ròba dehòra deth tistèr)

PAGE Aquerò qu'ei massa.

SENHORA FORD Non vos què era cara de vergonha? Deishatz era ròba.

FORD Vos treirè era masca.

EVANS Aquerò non a cap ombra de sen. Ara voletz atacar era ròba dera vòsta hemna? Tè, deishatz-ac de cornèr.

FORD Vos digui que uedetz eth tistèr!

SENHORA FORD Com pòt èster, senhor, com pòt èster!

FORD Senhor Page, tan cèrt coma qu'ara ei de dia, ager un òme siguec trèt dera mia casa laguens deth tistèr. Per qué non i poirie èster aué? Ne sò solide fòrça de qué ei laguens dera casa. Qu'è indicis que non mentissen; era mia gelosia a bon fundament. Treiguetz tota aquesta ròba.

SENHORA FORD Se trapatz aciu laguens un òme a qui aucir, calerà que sigue dera mida des mosques.

PAGE Que non i a cap òme aciu.

SHALLOW Pera mia amna leiau!, aquerò non està bric ben, senhor Ford; vos damnajatz a vos madeish.

EVANS Senhor Ford, acoditz ara pregària, e non seguigatz es inclinacions deth vòste còr. Tot aquerò qu'ei passion de gelosia.

FORD Ac reconeishi. Aqueth que cerqui non ei aciu laguens.

PAGE Non ei en cap aute costat qu'en vòste cervèth.

FORD Ajudatz-me a escorcolhà'c tot, sonque aguest viatge. Se non trapi arren, vos desencusi d'excusar era mia holia; que siga jo eth pataquejat enes paraules deth dinar, didetz de jo "gelós coma eth Ford que cercaue ath galan dera sua hemna laguens d'aguest casquelh de nòde" Mès, ajudatz-me solet un còp mès; un còp mès e pro.

SENHORA FORD Ep, senhora Page! Baishatz damb era vielha, qu'eth mèn marit vò pujar ena cramba.

FORD Era vielha? Quina vielha?

SENHORA FORD Era vielha de Brentford, era tia dera sirventa.

FORD Era! Aquesta bruisha, aquesta malahemna, aquesta pògavergonha de creatura? Qu'ei que non l'è dit que non torne a hèr hangues en casa? Ja m'ac pensi, qu'aurà vengut a portar quauque messatge. Nosati, simples mortaus, non podem imaginar tot çò que passe pera man dreita d'ua faitilièra que ditz era bonaventura. Era se servís d'emascaments, de chiffres, de pipòts e de d'autes mentides dera madeisha sòrta. Tot aquerò qu'ei dehòra dera nòsta intelligència; non podem capir arren. Baishatz, bruisha, gitana de cent ans, baishatz, que vos ac mani.

SENHORA FORD Non, non, maridet mèn estimat. Plavoludí senhors, empeditz-li que tuste ad aquesta vielha.

(Entren Falstaff desguisat de hemna, amiat pera senhora Page)

SENHORA PAGE Vietz. Senhora charraira; vietz, balhatz-me era man.

FORD A! bona charrada li foterè jo! Dehòra de casa, bruisha. *(Lo tuste)* Escupit, infàmia, perdicion, pecat! A, jo vos harè un polit conjur, jo vos diderè era bonaventura!

(Exit Falstaff)

SENHORA PAGE Non vos hè pena? Juraria qu'auetz aucit ad aquesta praubha hemna.

SENHORA FORD Que poirie èster, òc ma hè. Vaquí ua hèta que vos aunore.

FORD Voleria veder-la penjada, ad aguesta bruisha.

EVANS S'è de dider es causes tau que son, cranhi qu'aguesta hemna n'ei, de bruisha. Que non me shaute qu'ua hemna amie eth peu ufanós, e è vist tot un bòsc dejós dera sua masca.

FORD Senhors, me voletz seguir? Vos ac prègui, vietz ath mèn darrèr; seratz testimònis deth resultat des mies sospeches. Se vos autregi ua pista faussa, non me creigatz bric mès quan hèsca eth lairet.

PAGE Anem, aubedim encara es sues fantasies. Vietz, senhors.

(Exeunt Page, Ford, Shallow e Evans)

SENHORA PAGE Ne sò segura de qué l'a tustat d'ua manèra pietosa.

SENHORA FORD Ath contrari, sense cap pietat.

SENHORA PAGE Sò dera pensada de qué eth baston li cau èster benedit e penjat en autar; qu'a servit entà un ahèr meritòri.

SENHORA FORD Pensatz que, autorizades coma èm, per çò dera nòsta dignitat de hemnes e deth testimòni dera nòsta consciència, podem amiar mès enlà era nòsta resvenja?

SENHORA PAGE Me semble reaument qu'er esperit libertin ei ben aleçonat en aquest moment; e que, se non ei que s'age comprometet damb eth diable per un pacte hèt dauant de notari, non aurà mès talents d'atemptar contra era nòsta vertut.

SENHORA FORD Dideram as nòsti marits es facècies que l'auem jogat?

SENHORA PAGE Plan que òc, encara que sonque siguesse entà trèir der esperit deth vòste es idies que lo tormenten. S'eri credessen, ena sua prudència, qu'aquest malerós brigand, eth gròs cavalièr, se merite encara ua leçon, nosates seguirem estant es ministres dera resvenja.

SENHORA FORD Vos asseguri que lo voleràn avergonhar dauant de toti. Jo, francament, trapi qu'er escarni non serie complet se non s'acabèsse en ua vergonha ben sonada.

SENHORA PAGE Anem de seguit a botar eth hèr ena harga; non sigue que se herede.

(Exeunt)

XV

UA CRAMBA EN OSTAU DERA CAMALIGA

(Entren er Ostalèr e Bardolf)

BARDOLF   Senhor, es alemans vos prèguen que les autregetz tres shivaus. Deman eth sòn Duc, en persona, arribe ena Cort, e eri les cau gèsser ath sòn encontre.

OSTALÈR   Moria! Qui ei aguest Duc que viatge tan secretament. Non è entenut a díder que venguesse pas ena Cort. Hè per manèra de qué posca parlar damb aguest estrangèr. Parlen anglés?

BARDOLF   Òc, senhor; vo'lo manarè de seguit.

OSTALÈR   Qu'auràn es shivaus, mès les pagaràn; les costaràn un uelh dera cara. Hè ueit dies que comanden ena mia casa, e per tòrt d'eri m'a calut dar eth viatge as òstes qu'auia. Cau que paguen, Ja se pòden premanir. Au, anem.

(Exeunt)

XVI

CRAMBA EN ÇÒ DE FORD

(Entren Page, Ford, senhora Page, senhora Ford e sir Huc Evans)

EVANS Qu'ei era melhor galejada de tèsta femenina qu'è jamès sentut a díder!

PAGE E vos amièc es dues letres ath còp?

SENHORA PAGE En madeish quart d'ora.

FORD Hemna, perdona-me. A compdar d'ara, hètz çò que volgues; abans sospecharia qu'eth solei s'a tornat hered que non pas d'èster tu leugèra. Tu as hèt que tornèsse ena mia amna eretja ua fe innegabla ena tua vertut.

PAGE Plan ben, plan ben; que s'acabat: non sigatz tant extrèm ena reparacion coma ne siguéretz ena escometuda; que vau mès que mos tengam ath nòste ahèr. Cau, donc, per çò de dispausar d'ua laudança publica, qu'es nòstes hemnes balhen encara ua citacion ad aguest vielh brigand, e aqui lo suspreneram e demorarà aclapat.

FORD Non se m'acodís idia mès bona qu'era sua.

PAGE Qué? Manar-li a díder qu'ara mieja net lo demoren en parc? Per amor de Diu, non s'ac creirà jamès.

EVANS Auetz dit que siguec lançat ena aigua, e lo pataquegèren quan amiaue eth vestit dera vielha? Me semble qu'era pòur non lo deisharà vier. Me pensi qu'era sua carn ei mortificada; en aguesti moments me pensi qu'eth sòn desir deu èster ja consumit.

PAGE Jo m'ac pensi tanben.

SENHORA FORD Bè! Pensatz sonque ena jogada e qué li poiríem hèr, e nosates ja pensaram era manèra entà hèr-lo vier.

SENHORA PAGE I a ua anciana istòria de Herne, eth caçaire, qu'auie estat garda des bòsqi de Windsor, e que, tant que se tarde er iuèrn, cada net entorne ath pic dera mieja net entà hèr torns ar entorn d'un casse, damb ues granes còrnes de cèrvi sus era tèsta. Ena sua carrèra ahlame ar arbe, ahisque ath bestiar, e trasmude en sang era lèit des vaques, e arrossègue ua cadia que hè un tapatge ensordidor. Vosati auetz entenut a parlar d'aguesta aparicion e sabetz qu'es nòsti pair-sénhers innocents e supersticiosi recuelheren e mos transmeteren, coma vertadèra, era istòria de Herne, eth caçaire.

PAGE Plan que òc!, encara i a gent que non gausarie passar era net ara vòra deth casse de Herne. Mès a qué vie aguesta istòria?

SENHORA FORD Imaginatz-vos! , qu'ei eth fondament deth nòste plan. Conven que Falstaff vengue a trapar-mos ath pè deth casse desguisat de Herne, damb ues granes còrnes sus eth cap.

PAGE Ben, supausem que i vage. E desguisat atau, de qué vos servirà? Quin ei eth plan que se vos acodís?

SENHORA PAGE Que l'auem meditat, e ei aguest. Desguisaram a Anneta Page, era mia hilha, e ath mèn mainatge, e tanben a tres o quate mainatges dera sua mida, que vieràn a èster holets, hades, vestidi de blanc e de verd, damb coronas de halhes alugades sus era tèsta, e damb campanetes enes mans. Les amagaram en quinsevolh hòssa der airau; e en moment que trapèssim a Falstaff es dues amigues, eri gesserien còp sec, deishant anar cants singulars. En aubirar-les, hugiríem totes dues espaurides, eri l'enrodarien, e, segontes eth costum des hades, pecigarien ar impur cavalièr en tot demanar-li se com ei qu'ara ora des magics divertiments gause penetrar en sòn domeni sagrat jos un anament profan.

SENHORA FORD E enquia qu'age cohessat era vertat, es nòsti gènis enganhosi lo pecigaràn ara valenta e lo cremaràn damb es sues halhes.

SENHORA PAGE Quan ac age cohessat tot, apareisheram toti amassa, li treiram es còrnes ar esperit e l'amiam entà Windsor, en tot hèr-ne burla.

FORD S'era mainadalha non ei ben adondada, que non harà ben eth sòn papèr.

EVANS Jo ensenharè as mainatges çò que les cau hèr, e tanben i voi èster, coma un d'aguesti diablets, tà cremar ath cavalièr damb era mia halha.

FORD Serà ua gran facècia! Jo m'encargui de crompar es masques.

SENHORA PAGE Era mia Anneta serà era reina des hades; la desguisarè gentilament damb un vestit blanc.

PAGE Vau a crompar eth materiau. (*A despart*) E a dider-li en secret a Slender que pane ara mia Anneta, entà maridar-se-i en Eton. (*Naut*) Anem, enviatz de seguit eth messatge en çò de Falstaff.

FORD E jo lo tornarè a veir jos eth mèn nòm de Brook, pr'amor que me conde es sòns projectes. Ne sò segur de qué vierà.

SENHORA PAGE Plan que òc. Anatz e tietz compde de hèr-vos a vier tot eth desguisament des holets, damb toti es accessòris.

EVANS Anem; serà ua alegria enòrma, e ua facècia plan vertuosa.

(*Exeunt Ford, Page e Evans*)

SENHORA PAGE Senhora Ford, encargatz-vos d'enviar a Quickly entà sir Joan pr'amor d'aubirar çò que pense. (*Exit era senhora Ford*) Jo m'en vau entara casa deth

doctor; eth qu'ei eth mèn predilècte. Non consentirè que un aute vengue a èster eth marit d'Anneta Page. Slender qu'a fòrça sòs, mès qu'ei un babau. Eth mèn marit lo preferís, mès eth doctor a un pilèr de sòs e bones amistats ena cort. Eth artenherà ara mia hilha; qu'ei eth qui l'artenherà, encara que venguessen mil pretendents de mès valor qu'eth a demanar-la.

(Exit)

XVII

UA CRAMBA EN OSTAU DERA CAMALIGA

(Entren er Ostalèr e Simple)

OSTALÈR Qué cerques, badòc, cap de siure? Qué se passe? Ditz, parla, respon, lèu, rapid, damb leugeresa e ara prèssa.

SIMPLE Senhor ostalèr, en realitat jo voleria parlar damb sir Joan Falstaff de part deth senhor Slender.

OSTALÈR Vaquí era sua cramba, eth sòn castèth, eth sòn casau, eth sòn lhet e eth sòn crambèr. Ena paret i a pintada de nauèth e en fresc era istòria deth hilh prodig. Vietz, picatz, cridatz; eth vos responerà coma un antropofag. Picatz, vos torni a díder.

SIMPLE Ua hemna vielha, ua hemnòta pugèc ena sua cramba. Senhor, jo me cuelherè era libertat d'estar-me laguens e enquia qu'era baishe; en realitat, qu'ei ada era que voleria veir.

OSTALÈR A! Ua hemnòta! Que mos poirie raubar ath cavalièr. Lo vau a cridar. Ep, eth mèn gròs cavalièr, sir Joan grossòt, parla-mos, dera prigondor estant, des tòns paumons bellicosos. Ès aciu? Qu'ei eth tòn ostalèr, eth tòn Efesian qui te demane.

FALSTAFF *(De naut estant)* Qué se passe, ostalèr!

OSTALÈR Vaquí a un tartarés dera Bohemia que demore qu'era hemnòta baishe; dèisha-la baishar, dèisha-la baishar, gròs amic mèn. Era mia casa qu'ei aunèsta. Bè! Entrevistòtes, bè!

(Entre Falstaff)

FALSTAFF Ostalèr, que hè ua estona que i auie ena cramba ua hemnòta vielha; mès que ja se n'a anat.

SIMPLE Senhor, hètz eth favor de dider-me s'ère dilhèu era faitilhièra de Brentford!

FALSTAFF Plan, donc, aconsumida creatura, qu'ère era, òc. Qué li voletz?

SIMPLE Eth mèn patron, senhor, eth mèn patron, eth senhor Slender, m'a manat ara sua cerca en veder-la peth carrèr, en tot desirar esclarir s'un tau senhor Nym que l'a panat ua cadia, tie o non era cadia.

FALSTAFF Ja è parlat ara vielha sus aguest ahèr.

SIMPLE Didetz-me, se vos platz, era sua responsa.

FALSTAFF Me didec, peth mèn nòm, qu'er òme que s'a hèt a vier era cadia deth senhor Slender ei exactament er òme que l'ac a panat.

SIMPLE Qu'auria volut parlar jo madeish damb aguesta persona. Encara l'auia de preguntar mès causes.

FALSTAFF Quines causes? Didetz.

OSTALÈR Òc, va, de seguit.

SIMPLE Que non vo'les posqui díder.

FALSTAFF Se non les dides, ja te pòden cantar eth respons.

SIMPLE Donques, senhor, que non ère senon demanar ua causa restacada damb era senhoreta Anna Page: qu'ei saber s'eth destin deth mèn senhor volerà que l'artenhe o que non l'artenhe.

FALSTAFF Òc, aguest qu'ei eth sòn destin.

SIMPLE Quin, senhor?

FALSTAFF Artender-la, o non artender-la. Anatz-vo'n, hètz-li a saber qu'atau m'ac a dit era vielha.

SIMPLE Me posqui cuélher era libertat de didè'c atau madeish, senhor?

FALSTAFF Òc, babau, cuelhetz-vos aguesta libertat.

SIMPLE Balhi es gràcies a Vòsta Senhoria. Eth mèn senhor serà ben content damb aguestes naues.

(Exit Simple)

OSTALÈR Qu'ètz un sabent, un gran sabent, sir Joan. De vertat i auie ena tua cramba ua faitilhièra?

FALSTAFF Òc, n'auie ua, ostalèr, ua que m'a ensenhat mès causes que totes es qu'auia aprenut pendent tota era mia vida, e non è dat arren per saber-les; ath contrari, m'an dat a jo.

(Entre Bardolf)

BARDOLF Ai de nosati!, pietat, senhor! mos an enganhat, enganhat damb tota consciència!

OSTALÈR A on son es mèns shivaus? Ja cau que me hèsques a vier mès detalhs, brigand.

BARDOLF Que s'an escapat damb es traïdors. Tanlèu auérem deishat Eton, en èster jo ena gropa, darrèr d'un d'eri, m'an agarrat, e m'an lançat laguens d'ua hòssa plia de lim; toti tres ahisquèren as shivaus, e despareisherèn coma tres diables alemans, tres doctors Faust.

OSTALÈR Qu'an gessut ar encontre deth sòn duc, brigand; non digues que hugeren, es alemans son bona gent.

(Entre sir Huc Evans)

EVANS A on ei eth nòste ostalèr?

OSTALÈR Qué manatz, senhor?

EVANS Que non podetz clucar un uelh. Un amic mèn qu'arribe dera ciutat me conde que i auie tres alemans qu'enganhèren a toti es ostalèrs de Readings, de Maidenhead e de Colebrook. Vos avisi, pr'amor de qué vos prevengatz, ja vedetz. Qu'ètz un òme senat, un òme plen de sarcasmes e de risetes que hèn arrir; que non estarie ben que vos enganhèssen. Adishatz.

(Exit. Entre Caius)

CAIUS A on ei er ostalèr dera Camaliga?

OSTALÈR Aciu, senhor doctor, aciu, e tot capvirat, e calat en un dilèma ben terrible.

CAIUS Sabi pas quin deu èster; mès quauquarrés m'a informat que hègen grani preparatius entà un duc de Germania. Per ma fe, ena cort arrés se'n sap de qué vengue un duc d'aguesta sòrta. Vos digui aquerò pr'amor que vos è en estima. Adishatz.

(Exit)

OSTALÈR Ajuda! Ajuda! Cor, mala bèstia. Ajudatz-me cavalièr! Demori sense un sò horadat! Cor, en nòm de Diu! Demana ajuda, crida. Que sò perdut! Ne un sò horadat!

(Exeunt er ostalèr e Bardolf)

FALSTAFF *(tot solet)* Voleria que toti siguessen enganhadí, donques qu'a jo m'enganhèren, e a mès a mès me truquèren. S'ena cort arribèssen a saber se com è estat metamorfosat, e com en aguesta metamorfòsi me banhèren e me pataquegèren, gota a gota harien hóner eth mèn greish entà dar ciratge as bòtes des pescadors. Es cortesans me perseguirièn damb es sues facècies enquia que quedèssa amolit coma ua pèra tacada. Bric mès è auut fortuna d'ençà deth dia que hi triches en jòc de cartes. S'auessa pro alend entà díder es pregàries, haria penitència. *(Entre Quickly)* A, vos aciu? D'a on vietz?

QUICKLY Per encargue de totes dues, òc ma hè.

FALSTAFF Qu'eth diable se hèsque a seguir ara ua e ara diablesa dera auta; totes dues que son ben aparelhades. Per amor d'eres è tengut mès angoishes de çò que permet era malerosa inconstància deth còr uman.

QUICKLY Coma s'eres non auessen patit! De vertat, de vertat jo ne sò testimòni. Ua d'eres, mès que mès era senhora Ford, ei tota blaua e macada pes vitupèris, e en tot eth sòn còs non i quede un cornèr blanc.

FALSTAFF Que me parles de blaus e de macadures! Jo amii toti es colors der arcolan per tòrt dera gran patacada. Enquia e tot sò estat a mand de qué me calèssen ena preson, pensant que jo èra era faitilhièra de Brentford. Se non auesse estat pera traça qu'è auut de cuélher era mina d'ua vielha pacífica, eth pòcapena deth policièr m'aurie manat entath croton, en qualitat de faitilhièra, entath croton dera gent mau neishuda.

QUICKLY Permetetz-me, senhor, que vos parla laguens dera vòsta cramba; vo'n saberatz de com van es hèts, e vos asseguri de qué non botaratz mala cara; vaquí quauqua letra que vos harà saber bèra causa d'aquerò. Prauba gent! Quines angónies entà acordar ua citacion! Segurament quauqu'un de vosati non va damb pro delit peth camin deth cèu; pro qu'ac demòstren totes aguestes malaventures.

FALSTAFF Pujatz ena cramba.

(Exeunt)

XVIII

UA AUTA CRAMBA EN OSTAU DERA CAMALIGA

(*Entren Fenton e er ostalèr*)

OSTALÈR   Senhor Fenton, non me digatz arren; es desengusti m'acaben era vida; que se'n vage tot ath caralh.

FENTON   Para era aurelha; afavorís eth mèn delèri, e artenheràs, a fe de gentilòme, cent liures d'aur, a mès a mès d'aquerò qu'ages perdut.

OSTALÈR   Vos escoti, senhor Fenton, e aumens vos prometi salvar-vos eth secret.

FENTON   Vos è parlat bèth còp deth mon doç amor pera gentila Anna Page. Era, dera sua part, a responut ara mia afeccion autant coma jo podessa desirar. Amii ua carta sua, e vos meravilharie veir es causes que i ditz. Es detalhs dera facècia que me hè a saber, son de tau sòrta barrejadi damb aquerò qu'a jo m'interèsse, que non vos poiria condar cada causa per separat e sense meter-vos ath pas de tot. Eth gròs Falstaff li cau jogar un gran papèr en tot aquerò. Aciu veiratz (*li mòstre era carta*) tot eth plan dera scèna; escotatz-me ben, ostalèr dera mia vida. Era doça Anneta, tara mieja net se n'a d'anar entath casse de Herne pr'amor de representà'i era Regina des Hades; ja traparatz aci per quin motiu. Sa pair l'a recomanat que tant que cadun sigue endralhat en sòn papèr, s'escape, desguisada coma vierà, damb Slender, e se'n vagen entà Eton pr'amor de maridar-se immediatament. Era a hèt veir que i ère d'acòrd. Ath madeish temps sa mair, que tostemp a estat opausada ad aguest maridatge e se tie fidèu a Caius, eth sòn protegit, l'a dat tanben ordes ath doctor tà que se la hèsque a vier, ara ora que cadun se tengue ara sua representacion, e l'amie entath deganat a on un caperan estarà avisat entà maridar-les de seguit; E Anna, sometuda en aparença as projèctes de sa mair, l'a prometut ath doctor que complirie. Ara, donc, entenez eth finau; eth pair conde qu'era sua hilha vierà vestida de blanc, e que Slender, en moment oportun, reconeishent-la peth vestit, li cuelherà era man, li diderà que lo seguisque, e era partirà damb eth. Peth sòn costat era sua mair, en tot voler senhalar-la ben ath doctor, pr'amor que toti vieràn damb masques e desguisaments, compde vestir-la d'ua manèra plan singulara, damb ues teles verdes e vaporosas, cintes penjant, e ornaments de gran treslusor ath torn dera tèsta. Quan eth doctor pense qu'a arribat eth moment, la cuelherà dera man, e era gojata a prometut que lo seguirie quan li hessen aguest senhau.

OSTALÈR   E era pense enganhar, a sa pair o a sa mair?

FENTON   Ostalèr, que los pense enganhar a toti dus, pr'amor de vier damb jo. Çò que jo vos prègui ei que comprometatz ath vicari entà que me demore ena glèisa entre era mieja net e era ua, pr'amor de qué damb eth laç d'un legitim matrimòni junhe es nòsti còrs.

OSTALÈR   Plan ben, apraiatz es vòstes causes; jo me'n vau a cercar ath vicari; Hètz-vos a vier ara puncèla, eth caperan que non vos mancarà.

FENTON   Te demorarè etèrnament arregràit, sense compdar damb eth present que t'autrejarè ara seguida.

(Exeunt)

XIX

UA CRAMBA DER OSTAU DERA CAMALIGA

(Entren Falstaff e era senhora Quickly)

FALSTAFF Barra d'un còp era parlòta. Adishatz; i anarè. Aquesta serà era tresau pròva; eth numèro impar me balharà bona sòrt. Qu'ei pro; vè-te'n. Diden qu'es numèros impars contien ua vertut divina, autant se se les aplique ara neishença, coma ara fortuna o coma ara mòrt. Adishatz.

QUICKLY Vos tierè a punt un colharet, e harè tot çò que posca entà que non vos manquen un parelh de còrnes.

FALSTAFF Adishatz, ja. Que perdem eth temps. Au, quilhatz eth cap, començatz a hèr tapatge. *(Exit era senhora Quickly. Entre Ford)* A, senhor Brook, erosi es uelhs! Senhor Brook, aguesta net s'a d'aclarir tot aquerò, aguesta net o jamès dera vida. Sigatz en parc tara mieja net, ara vòra deth casse de Herne. Que i veiratz causes maravilhosas.

FORD Mès acodíretz, senhor, ara citacion que vos balhèren?

FALSTAFF Que i anè, tau coma me vedetz, senhor Brook, hèt un praube vielh, e entornè hèt ua prauba vielha; eth marit, eth belitre de Ford, qu'a en còs eth mès prodigiós, eth mès estrafalari diable dera gelosia que jamès s'age calat a governar, senhor Brook, estrafalaris d'aguesta sòrta. Vos cau saber que m'a crudèment pataquejat jos era mia aparença de mairia; a!, en mòn aspècte d'òme non auria auut pòur d'un Goliat que venguesse damb gorona ena man, pr'amor qu'a tot darrèr, qué ei era vida senon ua gorona? Qu'è prèssa; vietz damb jo; vos ac condarè peth menut, senhor Brook. D'ençà eth temps que plumaua es auques viues, non anaua ara escòla e jogaua ara gaudrofa, non auia sabut enquia aué se qué ère ua bona repassada. Seguitz-me, e vos diderè causes fòrça singulares d'aguest belitre de Ford. Aquesta net serè resvenjat, e vos harè a vier era sua hemna. Qu'auem era aventura a mand; me sò botat a Ford ena pòcha. Vietz, causes misteriosas s'aubiren; vietz, senhor Brook.

(Exeunt)

XX

ETH PARC DE WINDSOR

(*Entren Page, Shallow e Slender*)

PAGE   Apressatz-vos, apressatz-vos. Mos auem d'ajocar laguens d'aguestes hòsses deth castèth, enquiath moment qu'es halhes des nòsti holets balhen eth senhau. Slender, hilh mèn, rebrembatz-vo'n dera mia hilha.

SLENDER   Òc, ara bona fe; que i è parlat, e auem convengut ena paraula d'avís entà arreconeisher-mos er un ar aute. Jo anarè entada era, qu'amiarà un vesti blanc; li diderè *pist!* e era me diderà *titit*; e d'aguesta manèra, ja ac vedetz, mos haram coneishedors er un der aute.

SHALLOW   Qu'està mèn, mès que non vos cau eth vòste *pist* ne eth sòn *titit*. Eth color blanc l'anonciarà e vo'la harà conéisher. Qu'an tocat es dèt.

PAGE   Era net ei ombriua. Eth tapatge, es lums i estaràn d'aquerò mès polit. Qu'eth cèu protegisque aguest polit divertiment! Arrés de nosati pense cap iniquitat senon ei eth diable, e ad aguest l'arreconeisheram per çò des còrnes. Anem, seguitz-me.

(*Exeunt*)

XXI

CARRÈR MAJOR DE WINDSOR

(Entren es senhors Page, Ford e eth doctor Caius)

SENHORA PAGE   Senhor doctor, era mia hilha vierà vestida de verd. Balhatz-li eth braç tanlèu pogatz, hètz-la-vos a vier entath deganat, e pressatz era ceremònia. Anatz entath parc; nosates dues auem d'entrar-i amassa.

CAIUS   Que sabi se qué me cau hèr. Adishatz.

SENHORA PAGE   Bona sòrt, doctor. *(Exit eth doctor Caius)* Eth mèn marit aurà mès ràbia per çò deth maridatge d'Anneta damb eth doctor, qu'alegria pera facècia que li premanim a Falstaff. Qu'ei parièr. M'estimi mès eth repotec pendent ua ora, qu'era angònia pendent tota era vida.

SENHORA FORD   A on ei Joan damb era sua armada de hades e holets, e Huc, eth nòste diable galés?

SENHORA PAGE   Que son ajocadi laguens d'un amagader que i a ath cant deth casse de Herne, damb es lums amortadi. Tanlèu campe Falstaff e se mos aprèsse, les alugaràn toti ath còp ath miei des tenèbres.

SENHORA FORD   Qu'ei impossible que non s'espaurisque.

SENHORA PAGE   Se non s'espaurís, aumens s'avergonharà, e se s'espauriís, era vergonha serà màger.

SENHORA FORD   Que l'amiam entath param damb fòrça gentilesa.

SENORA PAGE   Entà castigar libertins d'aguesta sòrta, e es sòns innòbles desirs, un param que non ei ua traïson.

SENHORA FORD   Era ora s'aprèsse. Anem entara ausina, entara ausina.

(Exeunt)

XXII

ETH PARC DE WINDSOR

(Entren Evans e hades e holets)

EVANS   Caminatz, mainatges, hades gaujoses; endauant, e rebrembatz-vo'n deth vòste papèr. Mès que mès, coratge. Seguitz-me entar amagader, e quan vos diga eth mot d'avís, hètz çò que ja sabetz. Endauant, caminatz, endauant, hètz camin.

(Exeunt)

XXIII

UN AUTE COSTAT DETH PARC

(Entre Falstaff, desguisat damb ues còrnes de cèrvi sus eth cap)

FALSTAFF An tocat es dotze en relòtge de Windsor; era ora s'aprèsse. Ò, dius dera jaça amorosa, ajudatz-me en aquest moment. Ò, Jupiter, rebremba-te'n de qué per amor d'Euròpa te mudères en taure; se seigue Cupido ath miei des tues còrnes. Ò, fòrça der amor que de quan en quan hè qu'ua bèstia se retire a ua persona, o qu'ua persona se retire a ua bèstia! Quan sigueres encamardat de Leda, tanben, ò Jupiter, te convertires en cigne. Ò, amor omnipotent!, enquia quin extrèm eth diu se vedec prèes de hèr eth lit. Era prumèra colpa te convertic en bèstia; pecat bestiau, ò Jupiter! Era dusau colpa te convertic en audèth!, e tè!, se passèc çò que li dideres a Leda. S'es dius an un cap tan plen d'auderets, qué an de hèr es praubi umans? Ara plan, jo que sò cèrvi de Windsor, e pro posqui díder que sò eth mès fòrt deth bòsc. Jupiter, banha-me de frescor e padega era mia tardor, o aumens non cuelhes a mau que jo escampilha era fòrça sobrèra dera mia figura gigantesca. Qui vie? Serà era mia petita cèrvia?

(Entren era senhora Ford e Page)

SENHORA FORD Sir Joan, ètz vos? Ètz aqueth cèrvi, aqueth cèrvi plan potent?

FALSTAFF Òc, ma petita cèrvia bruna. E ara, qu'er espaci vèsse un godilh de truhes de Malaga, que hèsque ressonar eth pericle ath ritme dera cançon de *Manges Verdes*, que me lance ua peiregada d'espècies, ua nheuada de carchòfes, un fòrt vent de temptacions! Aquest qu'ei eth mèn arrecès. *(L'abrace)*.

SENHORA FORD Era senhora Page qu'a vengut damb jo, estimat còr mèn.

FALSTAFF Esmiejatz-me coma a un crabòt que s'aufrís a dus jutges; prenetz-ne un quart cada ua; jo salvarè es mies costelhes; eth lomb serà entath gardabòsc, coma ei de costum. Eth huelhós ornament, que sigue amiat entàs vòsti marits. Ò, ò!, sò o non er òme dera seuva? Sabi o non sabi imitar a Herne, eth caçaire? Fin finau, Cupido s'a mostrat pòcvau de consciència, e restituís. A fe d'espèctre de boni costums, sigatz planvengudes.

(Tapatge laguens)

SENHORA PAGE Mon Diu, se qué ei aquest ramalh?

SENHORA FORD Qu'eth cèu perdone es nòsti pecats!

FALSTAFF Mès qué diables pòt èster?

SENHORA FORD E SENHORA PAGE Hugem! Hugem!

(S'escapen ath mès córrer)

FALSTAFF Me pensi qu'eth diable non vò que me condemna, cranhent qu'eth mèn grèish reviscòle es ahlames infernaus; pr'amor que, se non ei aquerò, non empedirie es mèns designis.

(Entre sir Huc desguisat de satir, Pistòla hèn de hantauma; Anna Page, hèn de regina des hades, acompanhada deth sòn frair e de fòrça d'auti mainatges desguisadi de hades e damb lums alugadi ena tèsta)

ANNA Holets de mina blanca, verda o bruna guimbant escarrabilhats ara claror dera lua e ena tenèbra dera net; mainatges que menatz eth Futur enes vòstes mans, complitz toti amassa es missions sagrades. Ò, Holet pregonèr! que venguen es hades.

PISTÒLA Escotatz, ò Holets, ath vòste amic; caratz, volades der aire! Tu, Ric-Ric, camina entàs ostaus dera ciutat, e aqui a on non amague eth huec eth cendre fin, a on non veigues escampat eth larèr peciga as serventes en passar, e eres tau que *mores* vieràn *morades*. Pr'amor qu'era Sobeirana des Hades, qu'amie era corona d'un etèrn esclat, a en òdi as lords e ara lordera.

FALSTAFF (*baish, tremolós*) Ò, son hades! Qui les parle, que ja ei tot ath còp agonizant. Cluqui es uelhs; m'ajoqui en solèr; que non se pòt veir aquerò que hèn.

EVANS A on ei *Beth?*, seguitz eth vòste camin, e s'ua puncèla, per edart, i auie que pietosa a dit, abans d'entrar en lhet, per tres viatges, era pregària entà qu'age ua beròia vision alègra; deth mainatjon leugèr datz-li era sòn prigonda. S'ua dormís sense angoisha des pecats, pecigatz-li enes braci e enes costats, enes espatles e ena barba, pès e esquia.

ANNA Va, esperits de tota sòrta, e peth castèth de Windsor, esperits, anatz-vo'n escamplilhant pertot. Ò, hades! expanditz dera fortuna ua gràcia valuosa en cada ua des sagrades sales; enquiath dia deth judici finau aguest sojorn en joenesa e esplendor sigue; deth sòn senhor que sigue digne, e sigue eth senhor digne d'eth! Damb es flaires d'un baume excèls e des flors melhores anatz emberint es cagires a on pugen es dignitats der Orde quan s'amassen; es estatuas damb era sua decoracion, es armadures e escuts, jos un blason immaculat, que les santifique. Hades que dançatz pera net sus es prats, hètz cantant un rondu coma eth der edifici der Orde. Qu'er endret a on era pautassada dera dança ei abondu hèsque verdor mès pura e mès feconda que cap auta part qu'age vist er uman. "Eth que pense mau, que serà avergonhat", escriuetz damb colors d'esmerauda, damb flors blanques, d'azur e porpra; qu'eres hèsquen memòria der esclat des safirs e des pèrles e deth brodat qu'era legion der Orde, plan potent, jos eth jolh doblegadís hè ostentacion; ja un alfabet de flors an es hades. Ara non cau que s'estonguen plegades, partitz de seguit, mès non desbremem era dança acostumada que haram ara vòra deth casse d'Herne, enquia que se passe ua ora.

EVANS Vos ac prègui, senhora mia; balhem-mos era man segontes eth costum, ja entà menar era dança i aurà lum; qu'auram ua dotzena de ludèrnes que mos serviràn a

manèra de lantèrnes! Mès, posatz-vos, qu'è entenut d'ençà dera tèrra deth miei un còs uman.

FALSTAFF Un holet! e accent de Gales? Qu'age pietat eth cèu e me'n desliure! Pro que siguessa mudat en un tròç de hormatge.

PISTÒLA D'ençà dera ora que gesserès ena vida, ò insècte vil!, as congregat es ires.

ANNA Que tòque era ahlama experimentadora era punta deth sòn dit; se pecador non n'ei, era ahlama s'entornarà entà darrèr sense otratjar-lo bric; s'era s'altèrre ei qu'a enlordit eth còr innòblament.

PISTÒLA Sajatz-ac toti!

EVANS Vam a veir se s'alugue eth huec!

(Lo cremen damb es sues halhes)

FALSTAFF Ai, ai, ai!

ANNA Poirit, poirit, tot sagerat de cobesença impura! Enrodatz-lo hades, e damb eth vòste cant avergonhatz-lo; tant que l'anetz enrodant pecigatz-lo a compàs.

CANT *Donques, vergonha ath desir afrontós, vergonha ara impuretat e luxúria, ara luxúria en un huec plen de fúria; ara gorjaria, (deth còr cobejós alugue es venes) taus ahlamades. S'er òme i pense, lo van cremant aguestes ahlames cada punt e cada còp se'n van mès amont. Pecigatz-lo amassa, ò hades, castigatz-li es males passades, pecigatz-lo, usclatz-lo, viratz ath sòn entonr, enquia que se morisquen es halhes nauères, es blanques esteles, era claror dera lua mermant.*

(Pendent aguest cant es hades punchen a Falstaff. Caius vie un còp e se hè a vier ua hada vestida de vert; Slender, ath sòn torn, se hè a vier ua hada vestida de blanc; e Fenton arribe e se hè a vier a Anna Page. Se sent mentretant un gran ramblah. Totes es hades corren tà dehòra. Falstaff se trè es còrnes dera tèsta, e se quilhe)

(Entren Page e Ford, senhora Page e senhora Ford. S'apodèren de Falstaff)

PAGE Non; non hujatz d'aguesta manèra. Me semble qu'aguest còp non vos tornaratz honedís; non auetz cap aute desguisament qu'eth de Herne, eth caçaire, entà húger?

SENHORA PAGE Vietz, se vos platz; totun aquerò, non auem de hèr durar mès era facècia. E ben, sir Joan estimat, qué me'n didetz des hemnes de Windsor. E vos, guardatz, senhor marit; er ornament dera tèsta de cèrvi non l'està milhor ena boscaria qu'ena ciutat?

FORD Planvolut senhor, ara podetz díder se qui ei eth pèc, vos o jo? Senhor Brook, Falstaff ei un brigand, un brigand damb era tèsta enbrancada. Vaquí es sues branques, senhor Brook; e de toti es gaudis que Falstaff se prometie en vergèr que Ford

possedís, non a arthenhut qu'eth tistèr dera ruscada, eth deth baston e eth de vint liures esterlines que li calerà retornar ath senhor Brook. Senhor Brook, es shivaus de Falstaff son retengudi coma gatge d'aguest manlhèu.

SENHORA FORD Sir Joan, qu'èm de mala sòrt; non auem arribat jamès a trapar-mos en santa patz. Que non ètz bon entà maridar senon entà caçar.

FALSTAFF Comenci a compréner que m'auetz tractat coma se siguessa un saumet.

FORD Òc, coma un bueu; vaquí es espròves. (*Senhalant es còrnes*)

FALSTAFF De sòrta qu'es holets e hades, non èren holets e hades? Dus o tres còps m'a passat pera tèsta era idia de qué non èren holets; eth racacòr dera consciéncia, er esglai que còp sec invadic es mies facultats non me deishauè veir era grossieretat deth param, e me heren pujar de pès, contra tota lei dera apareença, en qué es holetz èren holetz. Ja vedetz se com er esperit se pòt veir trebolat quan se tie ara malícia.

EVANS Sir Joan Falstaff, servitz a Diu, destibatz es vòsti desirs pecaminosi e es holets non vos pecigaràn bric mès.

FORD Fòrça ben dit, Huc espirituau!

EVANS E vos, deishatz de cornèr es gelosies, se vos platz.

FORD Arrés me veirà bric mès maufidar dera mia hemna se non ei que vos, caperan galés, venguéssetz a dominar pro era lengua d'Anglatèrra entà hestejar-la.

FALSTAFF Me sò secat, m'è metut còrnes ena tèsta jos eth huec solar de tau sòrta que no me'n quede entà escapar d'ua enganha bastrussa? Un boc galés m'aurà hèt dançar ath sòn gust, e me poirà cofar damb un chapèu de hòl coma es deth sòn país? Que serie ja ora de qué m'estoféssetz damb ua bòla de hormatge mofle.

EVANS Eth hormatge e eth boder non s'amassen guaire; e vos, sancer, qu'ètz un boder.

FALSTAFF Hormatge e boder! M'a calut víuer enquiath dia d'aué tà que m'aleçone un cavalièr que maumet er idiòma d'Anglatèrra? Que ja n'a pro e enquia e tot massa entà hastigar tot eth reiaume dera vida alègra e des aventures nueitiues!

SENHORA PAGE Plan ben, sir Joan! Vos pensàuetz que, a maugrat qu'era vertut auesse estat despatriada des nòsti còrs, e esbugassada pes costats sobeirans, e auéssem decidit condemnar-mos sense cap racacòr, mos auesse pogut jamès eth diable hèr-mos encamardar de vos?

FORD D'un *pudding* amarat, d'un camishèth d'estopes?

SENORA PAGE D'un panteish etèrn?

PAGE Vielh, gelat, passit, e d'intolerables entralhes?

FORD Damb ua lengua satanica!

PAGE Damb era praubetat de Job.

FORD E dolent coma era sua hemna.

EVANS Autrejat as fornicacions, as tauèrnes, ath vin d'Esanha, ara cervesa, as licors, ara beuenda, as juraments e as vergonhes, e a tota sòrta d'etceteres!

FALSTAFF Plan ben, jo sò eth motiu des vòstes eloqüéncias; que sò rendut, m'auetz confonut, ne tansevolh gausi respóner ad aguest charraire de Gales, e era ignorància en persona me caushigue. Endauant, non vo'n hescaetz.

FORD Vos prometi, planvolut, que non mos tardaram en hèr-vos a vier entà Windsor, entà un tau senhor Brook, que l'auetz panotejat es sòs, e que per eth consentíretz a hèr de comissionista; me semble que quan entornetz aguesti sòs, eth vòste amarum serà fòrça mès agudent qu'es amarums qu'enquia ara vos an maumetut.

SENHORA FORD Non, maridet, deishatz-li aguesti sòs; atau tot quedarà apraiat, e seram amics.

FORD Plan ben dit, que sigue atau; balhatz-mos es mans; tot qu'ei perdonat.

PAGE Vai, alègre cavalièr, aguesta net soparàs ena mia casa, e arriaràs a costelhes dera mia hemna, atau coma era arrís a costelhes tues; ditz-li qu'eth senhor Slender vie de maridar-se damb era gojata.

SENHORA PAGE (*A despart*) Que i a gent qu'ei doctora e non sap pas tant. S'ei vertat qu'Anna Page sigue era mia hilha, ad aguestes ores qu'ei era hemna deth doctor Caius.

(*Entre Slender*)

SLENDER Ò, ò, ò!, pair Page

PAGE Qué se passe?, hilh mèn, qué se passe? Ètz ja prèsti?

SLENDER Òc, plan prèsti... Voleria que i calèsse eth nas er òme mès esdegat deth comdat de Glocester, e ne sò solide fòrça de qué se demorarie *in albis* o se non que me pengem.

PAGE Donques qué s'a passat, hilh mèn?

SLENDER Qu'arribi aqui baish, en Eton, pr'amor de maridar-me damb era senhoreta Anna Page; e ath sòn lòc i trapi un gojat coma un Sant Pau; se non auéssem estat ena glèisa l'auria fotut un cap nau, o eth me l'aurie fotut a jo. Que non me botja bric mès, s'ei que non me pensaua qu'ère Anna Page; e ère un gojat dera diligéncia!

PAGE Òc ma hè, que vos auratz enganhat.

SLENDER Tè! Vaquí quina trobalha! Pro qu'ac sai, fenolh; s'è trapat un gojat en sòrta d'ua gojata! Se m'i auessa maridat, fidat des aparences, qu'auria hèt un bon negòci!

PAGE Aquerò qu'ei eth tòrt dera vòsta peguetat. Non vos expliquè se com auéitz de reconéisher ara mia hilha peth sòn vestit?

SLENDER Me sò apressat ara qu'amiaue eth vestit blanc; l'è dit *psit* e era me didec *titiit* coma ère pactat damb era senhoreta Anna; e, ça que la, non ère era senhoreta Anna, senon un gojat dera diligéncia.

EVANS Bon Jesús! Senhor Slender, ètz tan cuert de vista que vos anàuetz a maridar damb un bordegàs?

PAGE Aquerò m'enquimère de mala manèra. Qué hèsqi ara?

SENHORA PAGE Planvolut amic, non vos emmalicietz; m'en sabia deth vòste intent, a alavetz hi qu'era nòsta hilha se vestisse de verd, e se me cau díder era vertat, en aguest moment ja ei damb eth doctor, en deganat, e ei en tot maridar-se.

(*Entre Caius*)

CAIUS Malapèsta! A on ei era senhoreta Page? Que m'an ben enganhat, me sò maridat damb un domaisèl, damb un pagés; que non a arren a veir damb era senhoreta Anna Page. Malapèsta! M'an ben enredat!

SENHORA PAGE Ara vai! Non auetz cuelhut ad aquera qu'anaue vestida de verd?

CAIUS Òc, malapèsta!, e ère un domaisèl. Malapèsta! Vau a quilhar eth coeire per tot Windsor.

(*Ges*)

FORD Qu'ei fòrça estranh. Atau, donc, qui s'aurà hèt a vier ara legitima Anna Page?

PAGE Eth mèn còr non presentís cap causa bona. Vaquí ath senhor Fenton.

(*Entren Fenton e Anna Page*)

Qué vietz a hèr aciú, senhor Fenton?

ANNA Perdon, eth mèn brave pair; perdona, ma brava mair.

PAGE Qué ei aquerò? Senhoreta, se com pòt èster que non sigatz damb eth senhor Slender?

SENHORA PAGE Per quin edart non ètz damb eth doctor, senhoreta?

FENTON Non vos cau pòur. Escotatz-me; vos diderè tota era vertat. Cada un de vosati la maridaue d'ua mala manèra, sense cap fondament d'amor corresponut. Çò que i a, de vertat, ei qu'era e jo hè temps que mos auem estacat amorosament, e qu'aué ja n'èm d'ua manèra tan fòrta que cap accident mos poirie separar. Eth pecat qu'era a cometut ei ua vertut; aguesta enganha non a d'èster qualificada ne d'enganha criminau, ne de desaubediéncia, ne de manca de respècte, donques qu'era vòsta hilha a evitat es dies de desgràcia e de malediccion que l'aurie hèt a passar un maridatge ara fòrça.

FORD Qu'ei parièr, non vos quedetz embadoquits, que ja non i a remèdi; enes ahèrs amorosi, qu'ei eth cèu qu'aliste es condicions. Es sòs crompen es tèrres, era sòrt autrege as hemnes.

FALSTAFF Que sò en tot banhar-me en aigua de ròses; sonque afustèretz contra jo e bèth tret a queigut sus vosati.

PAGE Ça que la, qu'ei coma ditz eth; que ja non i a remèdi. Fenton, qu'eth cèu te balhe benaurança! Un que li cau acceptar çò que ja non se pòt discutir.

FALSTAFF Quan es cans son desligats, qu'an tota sòrta de prèssa.

SENHORA PAGE Qué li vam a hèr! Jo tanben me rendi! Senhor Fenton, qu'eth cèu vos balhe dies interminables de felicitat. Mon brave marit, anatz-vo'n toti entà casa entà arrir d'aguesta alègra istòria, dauant d'un bon huec, e sir Joan qu'arrisque coma es auti.

FORD *Amen.* Sir Joan; era vòsta paraula serà complida; eth senhor Brook dispausarà aguesta net dera senhora Ford.

(Exeunt omnes)

Generalitat de Catalunya
Generalitat de Catalonha

Obra Social "la Caixa"

BAQUEIRA/BERET

**INSTITUT
D'ESTUDIS
ILERDENCS**

Fundació Pública de la Diputació de Lleida

Diputació de Lleida